

Janusz Kizieniewicz nowym wiceministrem finansów Litwy »7

Pierwsze publiczne muzeum Wilna »8

Meteorolog: „Perspektywy kiepskie” »9

Dyskusje ws. podniesienia podatku na ogrzewanie. „Za” i „Przeciw” »11

## Polska i Litwa zacieśniają współpracę.

„Będziemy trzymali wspólne stanowisko na szczycie NATO”



Fot. Wojciech Król, MON, opr. red.

Polska jest kluczowym partnerem Litwy w dziedzinie obronności i współpraca w tym kierunku jest zacieśniana. Minister ochrony kraju Dovilė Šakalienė spotkała się z ministrem obrony i wicepremierem Polski Władysławem Kosiniakiem-Kamyszem. Poruszona została m.in. kwestia wzmocnienia wschodniej flanki NATO. »6

## Zakończenie II WŚ: bardziej dzień pamięci niż święto »12-13



## „Promieniste” majówki na przedmieściach Wilna »14-16



ISSN 1392-0405



9 771392 040028

**KURIER**  
WILEŃSKI

 Ukazuje się  
od 1 lipca 1953 r.

 Birbynių g. 4a,  
LT-02121 Vilnius,  
Lietuvos Respublika,  
tel. +370 526 084 44

**Redaktor naczelny:**  
Robert Mickiewicz  
(redaktor@kurierwileński.lt)

**Zastępcy red. naczelny:**  
Brygita Lapszewicz  
(b.lapszewicz@kurierwileński.lt)  
Apolinary Klonowski  
(ds. online)  
(a.klonowski@kurierwileński.lt)

**Dziennikarze:**  
Honorata Adamowicz,  
Aleksander Borowik,  
Justyna Giedrojc,  
Rajmund Klonowski,  
Antoni Radczenko,  
Marian Paluszkiwicz  
— fotoreporter.

**Dział Promocji:**  
Andrzej Podworski  
— prenumerata  
(tel. +370 685 040 84,  
kolport@kurierwileński.lt) i reklama  
(tel. +370 260 84 44,  
reklama@kurierwileński.lt).

**Dział Online:**  
Janina Jarosz,  
Jolanta Balkiewicz,  
Apolinary Klonowski.

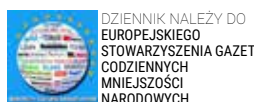
**Skład i tkanie:** Halina Taukin

**Wydawca:** VšĮ „Kurier Wileński”

**Druk:** VšĮ „Vilnijos žodis”

**Nakład:** 2500 egz.

Materiały niezamówionych redakcja nie zwraca. Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i adiacji tekstów. Za treść ogłoszeń redakcja nie odpowiada. Opinie Czytelników zawarte w ich listach nie zawsze są zbiedzne z opinią redakcji.



Projekt finansowany ze środków Ministerstwa Spraw Zagranicznych w ramach konkursu pn. „Polonia i Polacy za Granicą 2023”, ogłoszonego przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów.

Publikacje wyrażają jedynie poglądy autorów i nie mogą być utożsamiane z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP ani Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie” im. Jana Olszewskiego.

# Pożegnanie z niedogodnościami, nie z monetami

Od 1 maja na Litwie weszła w życie nowa procedura płatności gotówką, zgodnie z którą ostateczna kwota koszyka zakupów będzie zaokrąglana do albo 0, albo 5 lub 10 eurocentów.

Zmiana ta jest krokiem w kierunku wygodniejszych płatności i ma na celu ograniczenie użycia monet o nominałach 1 eurocenta i 2 eurocentów. Ułatwi to płatności gotówkowe i zmniejszy liczbę drobnych monet, które często są gubione lub gromadzą się w szufladach. Należy również zaznaczyć, że monety o nominałach 1 eurocenta i 2 eurocentów nie zostaną zniesione, gdyż nadal będą akceptowane do płatności. Zaokrąglenie naturalnie zmniejszy z czasem ich liczbę w obiegu.

Według reprezentatywnego badania przeprowadzonego przez Shopper Quality w okresie od 1 lutego do 2 marca 2025 r. wśród reprezentatywnej próby ludności Litwy, 41,4 proc. populacji uważa te monety za niewygodne ze względu na złożoność obliczeń i ich niewielki rozmiar. Badanie pokazuje również, że większość populacji, aż 82,5

proc., jest już świadoma nadchodzącego zaokrąglenia płatności gotówkowych, a spośród tych, którzy są świadomi zaokrąglenia, 82,8 proc. twierdzi, że rozumie, jak będzie ono działać.

Jak będzie działać nowy system płatności?

Zaokrąglenie dotyczy tylko płatności gotówkowych. W przypadku płatności kartą lub innymi środkami płatniczymi, takimi jak elektroniczne metody płatności, bony podarunkowe, pieniądze zaoszczędzone na kartach lojalnościowych lub kartach społecznościowych, należna kwota nie ulegnie zmianie. Ceny towarów i usług pozostają takie same — zaokrąglana jest jedynie ostateczna kwota koszyka.

Przy kasie kwoty zostaną zaokrąglone w następujący sposób: jeśli ostateczna kwota kończy się na 1 cent lub 2 centy, zostanie zaokrąglona w dół do 0 centów, jeśli kończy się na 3 centy lub 4 centy, zostanie zaokrąglona w górę do 5 centów. Jeśli kwota końcowa kończy się na 6 lub 7 centach, zostanie zaokrąglona w dół do 5 centów, a jeśli kończy się na

8 lub 9 centach, zostanie zaokrąglona w górę do 10 centów. Na przykład: kwota 10,21 euro zostanie zaokrąglona do 10,20 euro, a kwota 10,24 euro zostanie zaokrąglona do 10,25 euro.

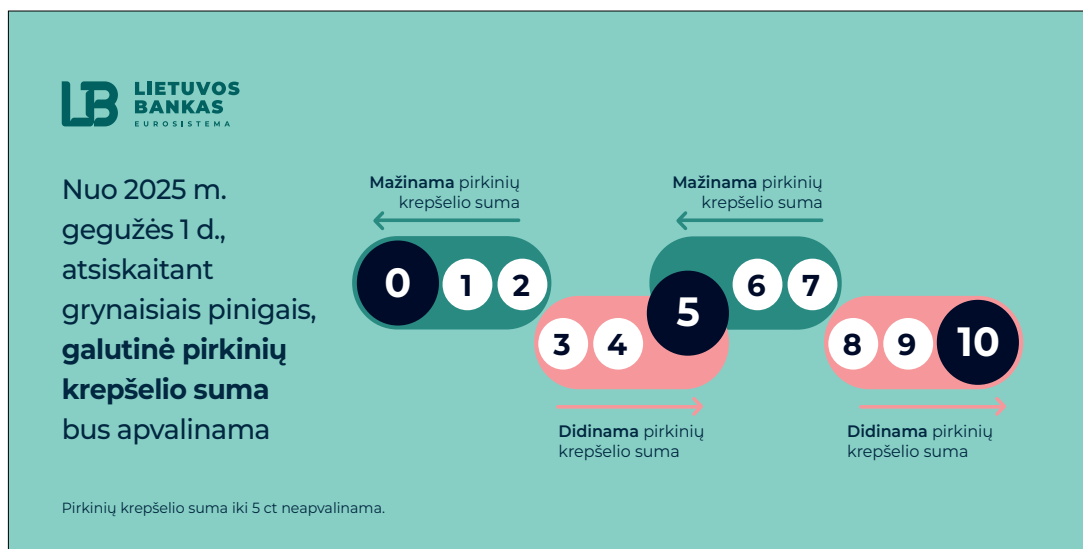
Jeśli ostateczna kwota koszyka zakupów jest niższa niż 5 centów, zaokrąglenie nie zostanie zastosowane.

Zaokrąglenie kwot płatności będzie stosowane we wszystkich miejscach, w których akceptowana jest gotówka, chyba że jest to wyłączone przez prawo. System ten został z powodzeniem wdrożony w innych krajach europejskich i oczekuje się, że ułatwi dokonywanie płatności na Litwie.

Nowy system powinien ułatwić i przyspieszyć codzienne płatności oraz zmniejszyć liczbę zgubionych drobnych monet. Bank Litwy dąży do zapewnienia płynnego przejścia do nowego systemu, więc wszystkie niezbędne informacje są dostarczane firmom i mieszkańcom.

Wszystkie informacje dotyczące zaokrąglania kwot rozliczeń gotówkowych są dostępne na stronie internetowej Banku Litwy [www.lb.lt](http://www.lb.lt).

Zam. 2850







■ Rys. Władysław Mickiewicz

## Konklawe wybiera 267. papieża

W środę rozpoczęło się konklawe, które wybierze 267. papieża. Bierze w nim udział rekordowa liczba 133 kardynałów elektorów.

Drzwi Kaplicy Sykstyńskiej zostały zamknięte po południu. Pierwsze wybory papieża w Kaplicy Sykstyńskiej odbyły się w 1492 r.

Od 1878 r., gdy wybrany został papież Leon XIII, kaplica z freskami Michała Anioła jest stałym miejscem konklawe. Od ponad 200 lat tradycją jest, że wyborowi papieża towarzyszy dym z komina na dachu Kaplicy Sykstyńskiej. Dopiero od 1914 r. kolor dymu różni się w zależności od wyniku głosowania: czarny, gdy papież nie został wybrany, i biały jako znak dokonania wyboru.

Do wyboru potrzebna jest większość dwóch trzecich głosów. Przy 133 elektorach wynosi ona 89 głosów.

Począwszy od czwartku, dwa głosowania odbywać się będą rano i dwa po południu. Jeśli papież zostanie

wybrany w pierwszym porannym głosowaniu, biały dym pojawi się około godz. 10.30 czasu lokalnego. Jeśli dojdzie do drugiego głosowania, dymu białego lub czarnego należy spodziewać się około południa.

W przypadku głosowań popołudniowych od czwartku biały dym po pierwszym głosowaniu pojawi się około godz. 17.30, a po drugim — około godz. 19.

W Kaplicy Sykstyńskiej ustawiono dwa piece: jeden do palenia kart, używany od 1939 r., czyli od wyboru Piusa XII, i drugi, nowoczesny, do którego dodaje się substancje chemiczne, aby zabarwić dym unoszący się z komina na dachu Kaplicy Sykstyńskiej. Gdy wybór zostanie dokonany, związki chemiczne dołożone do pieca zabarwią dym na biało i w ten sposób tłumy zebrane na pla-

cu Świętego Piotra dowiedzą się, że jest nowy papież.

Białemu dymowi będzie towarzyszyć bicie w dzwony, aby rozwiać ewentualne wątpliwości dotyczące koloru. W przeszłości zdarzało się, że osoby zgromadzone na placu Świętego Piotra nie były w stanie jednoznacznie go określić.

Jeśli po 13 głosowaniach papież nadal nie zostanie wybrany, przewidziana jest 24-godzinna przerwa w głosowaniach.

Benedykt XVI w liście apostolskim z 2013 r. zarządził, że jeśli do wyboru nie dojdzie po 34 głosowaniach, elektorzy będą musieli zagłosować na jednego z dwóch kardynałów, którzy otrzymali najwięcej głosów. Także w tym przypadku konieczna będzie większość dwóch trzecich głosów. ■

PAP

## Imieniny

8 maja

Achacjusza, Amata, Arseniusza, Benedykta, Bonifacego, Dionizego, Heladii, Heladiusza, Idy, Michała, Stanisława, Wiktora

9 maja

Geroncjusza, Grzegorza, Hiacynta, Karoliny, Mikołaja, Marii, Otokara, Pachomiusza, Przebora, Stefana

## Cytat dnia

„Patrząc na sytuacje w samorządach (...), można zauważyć, że w niektórych samorządach merowie i kierownictwo samorządów bardziej przywiązują uwagę do dachów, w innych do okien, w innych do podłóg. Winnych natomiast przywiązują dużą wagę do nauczycieli i ich otoczenia. W jeszcze innych przywiązują dużą wagę do osiągnięć uczniów, interesując się nimi” — skomentował wyniki badań nad sytuacją w litewskim szkolnictwie Gintaras Sarafinas, redaktor naczelny czasopisma „Reitingai”.

## Liczba dnia

**0,1** proc. — o tyle wzrósł w marcu 2025 r. handel detaliczny na Litwie w porównaniu miesiąc do miesiąca z rokiem poprzednim. Na Łotwie ten wskaźnik spadł o 0,7 proc. w Estonii wzrósł o 1,2 proc. w UE wzrósł o 1,4 proc.

# Dwór w Mazuryszkach skupił popularyzatorów tradycji wicia palm

30 kwietnia w odrestaurowanym dworze w Mazuryszkach (rejon wileński) odbyła się uroczystość wręczenia nagród laureatom wystawy konkursowej „Tradycyjna palma wileńska”. Podczas wydarzenia uhonorowano również zespół, który przygotował nominację „Tradycja wicia palm wileńskich”, zgłoszoną na Reprezentatywną listę niematerialnego dziedzictwa kulturowego ludzkości UNESCO.

W uroczystości wzięła udział wicemer Samorządu Rejonu Wileńskiego Edyta Tamošiūnaitė, posłanka na Sejm Republiki Litewskiej Rita Tamašunienė, uczestnicy konkursu wicia palm Wileńszczyzny oraz inni popularyzatorzy tej tradycji.

Wicemer Samorządu Rejonu Wileńskiego Edyta Tamošiūnaitė wyraziła zadowolenie z odnowionego dworu w Mazuryszkach, podziękowała miłośnikom rzemiosła wicia palm i podzieliła się swoimi przemyśleniami na temat przyszłości tej tradycji.

„Szanowni goście i cała społeczność miłośników palm Wileńszczyzny, z przyjemnością witam Państwa w odnowionym Dworze w Mazuryszkach, który, mam nadzieję, w przyszłości stanie się prawdziwym „domem palm”. Palmy to żywa tradycja, która towarzyszy nam od dzieciństwa i jest pielęgnowana w naszych domach. Dziękuję rodzinom, które od wieków pielęgnują to rzemiosło, przekazując wiedzę z pokolenia na pokolenie, angażując przy tym naszą młodzież. Szczególnie ważne jest zapewnienie ciągłości dziedzictwa w przyszłości.

Dążymy, aby tradycja wicia palm została wpisana na Listę niematerialnego dziedzictwa kulturowego UNESCO, co pozwoli jej zyskać jeszcze większą rozpoznawalność nie tylko na Litwie, ale i na całym świecie. Dziękuję całemu zespołowi, który przez prawie rok pracował nad przygotowaniem wniosku. Wierzę, że do końca 2026 roku otrzymamy dobre wieści” – powiedziała wicemer Edyta Tamošiūnaitė.

Konkurs „Tradycyjna palma Wileńska” składał się z kilku etapów:



Uroczystość w Mazuryszkach: nagrody dla najpiękniejszych palm Wileńszczyzny i podziękowania za wniosek do UNESCO Fot. vrsa.lt

rejestracji uczestników i prezentacji prac, wystawy zorganizowanej w Centrum Rzemiosła Tradycyjnego w Dworze Houwaltów oraz oceny prac. W tym roku w wystawie konkursowej i prezentacji swoich prac wzięło udział 39 dorosłych oraz 8 uczniów i grup młodzieżowych – palmiarzy.

Podczas wydarzenia wszyscy uczestnicy wystawy otrzymali listy z podziękowaniami, a zwycięzcy – nagrody pieniężne ufundowane przez Stowarzyszenie Artystów Ludowych Regionu Wileńskiego, Muzeum Etnograficzne Regionu Wileńskiego i Samorząd Rejonu Wileńskiego.

Najmłodsi uczestnicy konkursu – uczniowie – otrzymali specjalne nagrody z rąk Rity Tamašunienė, posłanki na Sejm Republiki Litewskiej.

Prace wystawy oceniała komisja złożona z muzealników, artystów ludowych i innych specjalistów, która wybrała zwycięzców w trzech kategoriach: „Tradycyjna palma wileńska”, „Tradycyjna kompozycja palm” i „Kompozycja palm sympatii publiczności”.

Stronę przygotowano na podstawie informacji Samorządu Rejonu Wileńskiego

## ZAWODY ORACZY REJONU WILEŃSKIEGO 2025

13 czerwca o godz. 9:00 📅  
Mariampol, gmina Mariampol 📍  
koordynaty: 54.522738, 25.318528 (WOS) 📶

**Program zawodów**

- 9:00–10:00 – rejestracja uczestników
- 10:00–11:00 – instruktaż uczestników, losowanie, regulacja i wypróbowanie plugów
- 11:00–11:30 – otwarcie zawodów
- 11:30–11:40 – orka nakładanie brzozy przygotowawczej
- 11:40–12:40 – ocena jakości orki brzozy przygotowawczej
- 12:40–15:20 – orka podstawowa
- 15:20–16:20 – ocena orki podstawowej, ogólne podsumowanie wyników
- 16:20 – wręczenie nagród zwycięzcom, zakończenie konkursu

Obowiązuje wstępna rejestracja uczestników pod numerem  
tel. +370 5 272 6065 (rejestracja trwa do 1 czerwca)



## GOSPODARKA Vytis: 300 mln euro na rozwój przemysłu obronnego

300 mln euro państwowego finansowania przeznaczono na wzmocnienie potencjału, innowacyjności i konkurencyjności litewskiego przemysłu obronnego. Ministerstwo Gospodarki i Innowacji wraz z Agencją Innowacji ogłosiło w środę 7 maja inicjatywę Vytis, która zapewnia pomoc dla przedsiębiorstw w formie pożyczek, dotacji i innych form. Według ministra Lukasa Savickasa, Litwa chce stać się regionalnym centrum przemysłu obronnego i bezpieczeństwa. „Vytis umożliwi krajowym firmom szybsze opracowywanie, testowanie i wdrażanie nowych technologii, otwierając drogę na rynki międzynarodowe. Inicjatywa ma na celu zjednoczenie wszystkich istniejących i powstających programów zachęt dla przemysłu obronnego, stworzenie punktu kompleksowej obsługi dla przemysłu i zmniejszenie biurokratycznych przeszkód w tym sektorze” — powiedział Savickas w oświadczeniu.

## ŚRODOWISKO W lasach w rej. wileńskim ogłoszono klęskę żywiołową

Wprowadzane są specjalne środki ochronne i łagodzące, ponieważ szkody leśne spowodowane przez kornika drukarza osiągnęły poziom klęski żywiołowej na Wileńszczyźnie, poinformowało we wtorek 6 maja Ministerstwo Środowiska. Objętość wyschniętych i usychających drzewostanów na terytorium rejonu wileńskiego z powodu szkód wyrządzonych przez kornika osiągnęła 25 tys. metrów sześciennych. Większość nowych ognisk szkodnika znajduje się w lasach świerkowych w pobliżu istniejących wiatrołomów świerkowych i na obrzeżach zrębów zupełnych. 23 kwietnia w samorządzie Kozłowej Rudy ogłoszono również klęskę żywiołową spowodowaną przez kornika drukarza. Odwiedzanie lasów dotkniętych klęskami żywiołowymi nie jest

ograniczone, z wyjątkiem obszarów, w których prowadzona jest wycinka sanitarna. Zbieranie grzybów i jagód może być swobodnie kontynuowane.

## GOSPODARKA Orlen Lietuva zapłacił najwięcej podatków w pierwszym kwartale

W pierwszym kwartale tego roku litewska spółka importu i rafinacji ropy naftowej Orlen Lietuva, należąca do polskiej grupy energetycznej Orlen, zapłaciła najwięcej podatków do litewskiego budżetu, podczas gdy bank Swedbank zapłacił najwięcej podatków z wyłączeniem VAT i akcyzy, podał portal Verslo žinios. W okresie styczeń-marzec Orlen Lietuva przekazał Państwowej Inspekcji Podatkowej 104,6 mln euro, Circle K Lietuva — 82,6 mln euro, Okseta — 74,3 mln euro, Philip Morris Baltic — 63,2 mln euro, KN Energies — 57,6 mln euro.

## GOSPODARKA Sejm zdecyduje, czy wprowadzić obniżkę VAT na owoce i warzywa



Sejm przedyskutuje wprowadzenie preferencyjnych stawek VAT na świeże owoce, warzywa i jagody sprzedawane na Litwie. 5 proc. stawkę VAT na owoce, warzywa i jagody od 2026 r. proponuje grupa parlamentarzystów z grupy demokratów „W imię Litwy”, „Świt Niemna”, socjaldemokratów, kilku parlamentarzystów opozycyjnych z Mieszanej Grupy Posłów Sejmu oraz grupa Związku Chłopów, Zielonych i Chrześcijańskich Rodzin. Proponowane poprawki zostały przegłosowane przez 65 posłów po przedłożeniu we wtorek 6 maja, przy dziewięciu przeciw-

nych i siedmiu wstrzymujących się. Poprawki będą dalej omawiane przez Sejm w czerwcu.

## SONDAŻ Połowa mieszkańców chce stadionu w Wilnie

Pięciu na dziesięciu obywateli Litwy zgadza się, że Stadion Narodowy powinien zostać zbudowany w Wilnie, ale mniej więcej po równo podzielone są opinie na temat tego, czy stadion powinien zostać zbudowany tylko na wzgórzach Szeszkini, czy też powinien zostać zbudowany cały kompleks — z areną sportową, centrum konferencyjnym, muzeum, przedszkolem i innymi budynkami, wynika z sondażu przeprowadzonego przez Vilnorus. Według ankiety 27 proc. respondentów zgodziło się, że należy zbudować cały kompleks, podczas gdy 25,5 proc. uważało, że należy zbudować tylko stadion. Jednocześnie 29,8 proc. respondentów stwierdziło, że projekt powinien zostać całkowicie anulowany.

## WILNO W dzielnicy Poszylajcie ma powstać nowe przedszkole

W dzielnicy Poszylajcie w Wilnie powstanie państwowe przedszkole na 280 miejsc, a firma Infes została wybrana na wykonawcę projektu, poinformowała spółka Vilnius Development Company. „Każde nowe przedszkole w Wilnie jest bardzo ważnym wydarzeniem. Chociaż w przedszkolach miejskich zawsze są wolne miejsca, nie wszystkie z nich znajdują się w pobliżu domów rodzin oczekujących w kolejce. Największy niedobór przedszkoli występuje w dzielnicach Zameczek, Werki i Poszylajcie” — powiedziała Donalda Meiželytė, wicemerk Wilna. Umowa podpisana pomiędzy samorządem Wilna a wykonawcą opiewa na kwotę 9,78 mln euro z VAT.

Str. opr. Alicja Klonowska na podst. BNS, mat. pras., inf. wł.; Fot. Freepik; alicja.klonowska@kurierwilenski.lt

# Polska i Litwa zacieśniają współpracę. „Wspólne stanowisko na szczycie NATO”

Antoni Radczenko

Minister Dovilė Šakalienė ostatnio dwukrotnie odwiedziła Polskę. W miniony wtorek, 6 maja, spotkała się ze swym odpowiednikiem ministrem obrony i wicepremierem Polski Władysławem Kosiniakiem-Kamyszem. W trakcie spotkania oboje ministrowie poruszyli kwestię wzmocnienia wschodniej flanki NATO. „Musimy więcej inwestować w obronę, inwestować teraz i akurat w obronę, sztucznie nie rozbudowując pojęcia finansowania obrony. Będziemy trzymali się wspólnego i twardego stanowiska na zbliżającym się szczycie NATO w Hadze” — oświadczyła po spotkaniu litewska minister.

## „SILNA EUROPA TO SILNIEJSZE NATO”

Dovilė Šakalienė wzięła udział w największej w Europie Środkowo-Wschodniej konferencji poświęconej zagadnieniom obronności i bezpieczeństwa „Defence24 Days”. Polski wicepremier na branżowej konferencji oświadczył zebranym, że Polska odgrywa kluczową rolę na wschodniej flance NATO. „Dziś musimy trzymać się razem, szczególnie jako państwa regionu. To my wzięliśmy w pierwszej kolejności odpowiedzialność za wschodnią flankę NATO, bo my dobrze rozumiemy te zagrożenia” — oświadczył wicepremier Kosiniak-Kamysz.

Dla wzmocnienia obrony regionalnej bardzo ważne są wspólne zakupy broni i inwestowanie w przemysł zbrojeniowy. „Nigdy wspólne zakupy zbrojeniowe nie były czymś łatwym, ale musimy się integrować. Liczę na współpracę państw skandynawskich i państw wschodniej flanki NATO. Sami inwestujemy z Polsce w firmy prywatne i państwowe. Chciałbym, żeby Nowa Europa, która rozumie zagrożenia łączyła swoje wysiłki na rzecz bezpieczeństwa” — oświadczył Kosiniak-Kamysz.

Poza tym podkreślił, że nie można przeciwstawiać NATO i Unii Eu-

ropejskiej: „NATO to braterstwo, solidarność, współdziałanie i odpowiedzialność. Dziś niektórzy próbują sobie przeciwstawić NATO i UE — nic bardziej mylnego. Silna Europa to silniejsze NATO. Europa się ewidentnie obudziła”.

## SANKCJE REGIONALNE I PRZESMYK SUWALSKI

Ze względu na prorosyjską politykę Węgier i Słowacji część krajów rozważa pomysł wprowadzenia, równoległe do sankcji unijnych, sankcji krajowych lub regionalnych względem Rosji. „W pierwszej kolejności widzimy kraje bałtyckie i Polskę. Być może również dołączy Finlandia oraz kraje północne. Bardzo często myślimy podobnie, dlatego sądzę, że taką kombinację osiągnęlibyśmy dosyć łatwo” — dla „Żinių radijas” powiedziała doradczyni prezydenta Asta Skaistgirytė.

Wcześniej o regionalnych sankcjach państw graniczących z Rosją i Białorusią mówił minister spraw zagranicznych Kęstutis Budrys. „W najbliższym czasie MSZ przedstawi odpowiednie poprawki. Teraz trwa uzgadnianie stanowiska między ministerstwami, zainteresowanymi instytucjami i rządem” — powiedział

BNS szef litewskiego resortu spraw zagranicznych.

W roku 2022 Niemcy zobowiązały się rozmieścić na Litwie brygadę. Szacuje się, że do końca 2026 r. na Litwę przeniesie się większość niemieckich żołnierzy. Ostatecznie brygady ma ukształtować się w 2027 r. Prezydent Litwy oświadczył, że celem Litwy jest, aby niemiecka brygada ćwiczyła w pobliżu przesmyku suwalskiego, który jest nazywany „piętą Achillesową” NATO. „Nie jesteśmy słabym miejscem. Jesteśmy silni. Przesmyk suwalski istnieje, to fakt, ale dokładamy wszelkich starań do obrony tego terytorium, współpracując z naszym sąsiadem Polską” — powiedział dla „Die Welt” Gitanas Nausėda.

Wiceminister ochrony kraju Oriana Mašalė oświadczyła, że umieszczenie brygady na Litwie jest dużą szansą dla litewskich i niemieckich przedsiębiorców. „Współpraca spółek z Niemiec i Litwy ma duży potencjał. Zaliczam tutaj wspólne inicjatywy oraz współpracę w dziedzinie badań naukowych i technicznych” — oświadczyła na litewsko-niemieckim forum przemysłu wojskowego w Wilnie. ■

**MRF** MEDIUJ  
REMIMO  
FONDAS



Dla wzmocnienia obrony regionalnej bardzo ważne są wspólne zakupy broni i inwestowanie w przemysł zbrojeniowy, oświadczył szef polskiego resortu obrony **Fot. Wojciech Król, MON**



# Janusz Kizieniewicz nowym wiceministrem finansów Litwy. Oto co o nim wiemy

Polak z międzynarodowym doświadczeniem obejmuje jedno z kluczowych stanowisk w Ministerstwie Finansów Litwy. Będzie odpowiedzialny za nadzór nad inwestycjami unijnymi, audyt i wycenę majątku państwowego. Wykształcenie pobierał faktycznie w trzech krajach.

## SPECJALISTA Z DOŚWIADCZENIEM Z LONDYNU I WARSZAWY

Od 5 maja Janusz Kizieniewicz oficjalnie objął stanowisko wiceministra finansów Litwy. Dołączył do zespołu ministra Rimantasa Šadžiusa i będzie nadzorował takie obszary jak: inwestycje Unii Europejskiej, sprawozdawczość finansową, audyt, wycenę majątku państwowego oraz politykę niewypłacalności. Posługuje się biegle językiem polskim, litewskim, rosyjskim i angielskim.

Wnosi do resortu ponad 13 lat doświadczenia w sektorze finansowym i prawnym.

Pierwsze kroki zawodowe stawiał w latach 2012–2015 jako prawnik międzynarodowej kancelarii VARUL (biuro w Wilnie).

W latach 2015–2018 zatrudniony był w HSBC Bank Polska S.A. jako analityk ds. zarządzania korporacyjnego i projektów strategicznych.

W latach 2018–2021, był związany z Citi Handlowy w Warszawie jako starszy dyrektor ds. ryzyka oraz zastępca dyrektora ds. ryzyka. od 2021 r. pełnił funkcję starszego wiceprezesa Citiban-ku w Londynie.

Janusz Kizieniewicz ukończył prawo na Uniwersytecie Wileńskim oraz finanse i rachunkowość w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie. Kształcił się również na Uniwersytecie Jagiellońskim, Uniwersytecie Cambridge oraz Stanford Business School.

Specjalizuje się w prawie inwestycyjnym, fuzjach i przejęciach oraz zamówieniach publicznych.



Janusz Kizieniewicz wnosi do resortu ponad 13 lat doświadczenia w sektorze finansowym i prawnym **Fot. LRV**

## AKTYWNY UCZESTNIK WYDARZEŃ MIĘDZYNARODOWYCH

Nowy wiceminister uczestniczył w szeregu ważnych wydarzeń międzynarodowych. W 2024 r. brał udział w dziewiątym szczycie Inicjatywy Trójmorza w Wilnie.

„Najserdeczniejsze gratulacje dla Agencji Innowacji Litwy za zorganizowanie Forum Biznesowego Trójmorza na najwyższym poziomie. Dziękuję za interesujące i dogłębne dyskusje na temat inwestycji, infrastruktury, energii, innowacji i cyberbezpieczeństwa – tylko wspólnymi siłami możemy osiągnąć najbardziej ambitne cele strategiczne” – tak pisał o wydarzeniu na swoich mediach społecznościowych.

W styczniu tego roku uczestniczył także w Światowym Forum Ekonomicznym (WEF) w Davos.

Kizieniewicz był również obecny na jubileuszu 20-lecia Polskiego Klubu Miejskiego (PCC) w Londynie, gdzie aktywnie angażował się w inicjatywy integrujące diasporę.

## POLACY W STRUKTURACH RZĄDU RL

Janusz Kizieniewicz dołączył do rosnącego grona Polaków na wysokich stanowiskach państwowych na Litwie. Ministerstwo Spraw We-

wnętrznych Litwy kierowane jest przez Władysława Kondratowicza (wcześniej dyrektora administracji rejonu wileńskiego), natomiast Andrzej Trachimowicz pełni funkcję wiceministra w resorcie gospodarki i innowacji.

Polacy są też wśród doradców. W rządzie Gintautasa Paluckasa doradza Artur Ludkowski (ds. stosunków dwustronnych Polska–Litwa), Gabriel Gorbaczewski (ds. energetyki), Aleksander Radczenko (ds. mniejszości narodowych i prawa), Artur Płocki (doradca minister ochrony kraju) oraz Stanisław Widtmann (doradca w Ministerstwie Łączności).

W resorcie zdrowia stanowisko wiceministra objął Daniel Naumovas, którego czytelnicy „Kuriera Wileńskiego” mogli poznać w specjalnym wywiadzie. Mówił w nim m.in. o zastosowaniu innowacji w litewskiej medycynie, aby bardziej udostępnić pomoc medyczną pacjentom.

Elżbieta Żurowska-Puodžiūnienė została szefową biura w kancelarii premiera. Z kolei Ewelina Mokrzeczka pełni funkcję doradczynie ds. mniejszości narodowych i przeciwdziałania dezinformacji w Ministerstwie Kultury RL.

**Opr. J.B. na podst. inf. FM, LRV, inf.wł., KW, s.m., mat.pras.**

# Pierwsze publiczne muzeum Wilna: założył je hr. Tyszkiewicz, działało 60 lat

Justyna Giedrojc

Przed 170 laty w Wilnie powstało Muzeum Starożytności. Jego założycielem był hr. Eustachy Tyszkiewicz.

Muzeum zostało założone 11 maja 1855 r., dla zwiedzających zostało otwarte 29 kwietnia 1856 r. Ekspozycje mieściły się w sali publicznych posiedzeń Uniwersytetu Wileńskiego, tzw. Auli.

## KOLEKCJA HRABIEGO TYSZKIEWICZA

Muzeum Starożytności działało w latach 1855-1915. Było to pierwsze publiczne muzeum w Wilnie i na Litwie.

Zaczątkiem zbiorów muzealnych była licząca około 6 tys. eksponatów prywatna kolekcja hr. Eustachego Tyszkiewicza. Były to monety, medale, grafiki, pamiątki historyczne, ponad 3 tys. książek. Zbiory uzupełniały książki z klasztorów i kościołów, zamkniętych przez władze carskie, dokumenty i rękopisy z niedziałającego wówczas Uniwersytetu Wileńskiego. Z biegiem czasu eksponaty przekazywali mieszkańcy miasta oraz instytucje publiczne.

W 1858 r. takich darczyńców było 195, w 1862 r. — 323. W muzeum eksponowano uzbrojenie litewskiej szlachty, mundury i sztandary wojska Wielkiego Księstwa Litewskiego, atrybuty Wielkich Książąt Litewskich, znaleziska archeologiczne, w tym 78 skarbów pieniężnych. W dziale przyrodniczym można było obejrzeć eksponaty z zakresu mineralogii, zoologii, botaniki. Hrabia Eustachy Tyszkiewicz od 1837 r. prowadził wykopaliska archeologiczne w guberniach wileńskiej i mińskiej, zwiedził Skandynawię. Zebrał wiele minerałów, które później znalazły się w zbiorach muzealnych.

Muzeum Starożytności cieszyło się dużą popularnością. W 1862 r. odwiedziło je 10 tys. osób.



Pozostałości bogatej kolekcji hr. Tyszkiewicza trafiły do zbiorów Litewskiego Muzeum Narodowego w Wilnie Fot. Marian Paluszkiewicz

## KOMISJA ARCHEOLOGICZNA

Muzeum powstało przy Wileńskiej Komisji Archeologicznej, której założycielem i prezesem był hr. Eustachy Tyszkiewicz. Do komisji należeli przedstawiciele intelektualnej elity Wilna, m.in. Józef Ignacy Kraszewski, Teodor Narbutt, Adam Zawadzki, Jan Kazimierz Wilczyński, Władysław Syrokomla.

Po upadku powstania styczniowego generał gubernator Murawjow zlikwidował komisję, zaś cenniejsze eksponaty muzealne kazał wywieźć do Moskwy, do muzeum Rumiancewa. Był to ciężki cios dla hrabiego, który wyjechał z miasta i zamieszkał w Birżach.

## POZOSTAŁOŚCI KOLEKCJI

Pozostałości bogatej kolekcji hr. Eustachego Tyszkiewicza z Muzeum Starożytności trafiły do zbiorów Litewskiego Muzeum Narodowego w Wilnie. Do niedawna niektóre eksponaty można było obejrzeć w Nowym Arsenale. Obecnie muzeum zamknięte jest

z powodu rekonstrukcji. W salach muzealnych Nowego Arsenalu były wyeksponowane m.in. sianie, należące niegdyś do Tyszkiewiczów.

— Wśród eksponatów z Muzeum Starożytności był miecz wileńskiego kata, derka, którą przykrywano grzbiem konia Stanisława Augusta Poniatowskiego, jedna z największych monet na Litwie — 8 talarów króla Szwecji Karola X Gustawa w postaci płyty miedzianej, portret hr. Eustachego Tyszkiewicza z 1858 r. pędzla Aleksandra Władysława Straussa — mówi „Kuriero-wi Wileńskiemu” Živilė Stadalytė, specjalistka ds. komunikacji Litewskiego Muzeum Narodowego. Dokumenty związane z hrabią są przechowywane w zbiorach Litewskiej Biblioteki Akademii Nauk im. Wróblewskich.

Zmarł hr. Eustachy Tyszkiewicz w Wilnie w 1873 r. Został pochowany na cmentarzu na Rossie, obok grobu Syrokomli, z którym za życia łączyła go przyjaźń. ■



# Meteorolog: klimat się zmienia i perspektywy nie są dobre

Honorata Adamowicz

Przedstawiciele spółek ubezpieczeniowych szacują, że średnie szkody mogą wynosić od 1 tys. do 2 tys. euro, ale straty mogą sięgać dziesiątek tysięcy euro — zwłaszcza w przypadku uszkodzenia konstrukcji budynków lub sprzętu. Tymczasem meteorolog Gytis Valaika w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” mówi, że w ostatnich latach rzeczywiście zdarza się coraz więcej katastrof klimatycznych, a w przyszłości będzie ich tylko więcej.

## WYSTĘPUJE CORAZ WIĘCEJ KATASTROF KLIMATYCZNYCH

— Wraz ze zmianami klimatu, gdy staje się on coraz cieplejszy, występuje coraz więcej katastrof klimatycznych. W miarę ocieplania się klimatu zwiększa się parowanie, wówczas w atmosferze jest więcej pary wodnej, co prowadzi do powstawania coraz większej liczby niebezpiecznych naturalnych zjawisk atmosferycznych. Ocieplenie klimatu oznacza, że jest więcej dostępnej energii, a energia ta musi być gdzieś wykorzystana, dlatego klęski żywiołowe stają się coraz częstsze i będą coraz liczniejsze w przyszłości, więc perspektywy nie są dobre. Ostatnio zdarzają się burze gradowe, nawet o średnicy siedmiu lub ośmiu centymetrów — mówi Gytis Valaika.

Meteorolog zaznacza, że coraz częściej mamy do czynienia z ulewnymi deszczami; zdarza się także, że jeden koniec miasta tonie, a drugi odwrotnie — wysycha. W przeszłości również występowały podobne zjawiska, ale teraz ich częstotliwość wzrasta. W zimnych porach roku częściej pojawiają się silne wiatry, a w miesiącach cieplejszych — wichury. Natomiast szkody wyrządzone przez burze są nie do oszacowania.

Jak podkreśla meteorolog, tendencja jest taka, że klęski żywiołowe

Litwa coraz częściej doświadcza ekstremalnych zjawisk pogodowych, takich jak ulewne deszcze, szkwały i gradobicia, które powodują znaczne szkody materialne.

będą się tylko nasilać. Przewiduje on, że podczas tegorocznego lata także będziemy mieli z nimi do czynienia. Tłumaczy to tym, że w ostatnich latach występuje więcej bardzo gorących dni i tropikalnych nocy, a to oznacza więcej klęsk żywiołowych, ponieważ energia musi być gdzieś wykorzystana.

— Na Litwie coraz częściej występują gradobicia, które nie tylko niszczą uprawy, ale także uszkadzają dachy domów, szklarni, wybijają okna. Straty są ogromne. Ubezpieczyciele są z nami w kontakcie, a wszystkie dane dotyczące szkód i tego, ile pieniędzy trzeba wypłacić ubezpieczonej społeczności, tylko rosną. Oczywiście ludzie coraz częściej ubezpieczają swoje mienie, zwłaszcza w ostatnich latach, kiedy te klęski żywiołowe stały się częstsze — podkreśla Gytis Valaika.

## UBEZPIECZYCIELE WYPŁACAJĄ TYSIĄCE EURO ODSZKODOWAŃ

Przedstawiciele firm ubezpieczeniowych zwracają uwagę na rosnącą

liczbę roszczeń i coraz częstsze sytuacje, w których ludzie są nieprzygotowani na katastrofy.

„W przeszłości potężne burze występowały głównie pod koniec lata, ale teraz widzimy, że wichury, ulewne deszcze i gradobicia mogą uderzyć w dowolnym momencie. W ostatnich latach obserwowaliśmy zarówno późnojesienne wichury, jak i zimowe opady śniegu zagrażające dachom” — mówi Karolina Emanuela Karpova, dyrektor Departamentu Roszczeń Ubezpieczeniowych BTA.

Najbardziej poszkodowani są rolnicy, właściciele indywidualnych domów i samochodów. Zwłaszcza prywatni właściciele domów, a szczególnie ci mieszkający na terenach zalesionych lub otwartych, są częściej dotknięci przez burze niż inni; dotyczy to także rolników, których uprawy i budynki inwentarskie często nie są odporne na żywioły.

TVP  
WILNO



■ W cieplejszych miesiącach częściej występują wichury Fot. Marian Paluszkievicz

# Strzelanina w „Lelewelu” w Wilnie 100 lat temu. Prasa naświetlała problemy podobne do dzisiaj

„Wilno pogrążone w żałobie dzisiaj odprowadza ofiary ponurej tragedii w Gimnazjum im. J. Lelewela” — taki napis trwożył mieszkańców na łamach „Kuriera Wileńskiego” w dniu 8 maja 1925 roku. Dwa dni wcześniej doszło do strzelaniny podczas matury, której echa obiegły Polskę i Litwę.

W dniu 6 maja, podczas egzaminu maturalnego, Stanisław Ławrynowicz i Janusz Obrąpalski strzelali z rewolwerów do pedagogów i kolegów. Jeden zginął od przyciśniętego do siebie granatu, który odbezpieczył, a drugi z następników zginął od samobójczego strzału z własnego pistoletu. Łącznie zginęło pięć osób, było wielu rannych.

Zginęli: nauczyciel Jan Jankowski oraz uczniowie Tadeusz Domański i Aleksander Zagorski (czasem pisany jako Zahorski, przyboczny 7. wileńskiej drużyny harcerskiej, Polak wyznania prawosławnego). Ranny został też dyrektor szkoły prof. Edward Biegański.

O ile opisom makabrycznych scen prasa poświęciła sporo miejsca, nie mniejszą uwagę poświęcono też dyskusji, dlaczego do takiej tragedii doszło.

Na łamach wspomnianego „Kuriera Wileńskiego” Zygmunt Piotrkowski, polityk (który zresztą w 1940 r. zostanie zabity przez Rosjan) zwracał uwagę na skostniały system szkolny nadto obciążający dzieci, niekształtujący charakteru.

„W szkolnictwie naszym widzimy ogromne obniżenie poziomu. Kładzie się nacisk na zmechanizowanie całego systemu podczas gdy czynnik wychowawczy jest w zaniedbaniu, albo jest postawiony najfałszywiej. Stosunek nauczyciela do ucznia (wychowawcy do wychowanka) jest zimny, sztywny, biurokratyczny. Nie pracuje się nad kształtowaniem dusz, urabianiem charakterów, dawaniem szlachetnych wzorów” — czytamy w numerze z 8 maja 1925 r.

„W szkole panoszy się duch nietolerancji, nienawiści rasowej, narodowościowej, a nawet atmosfera

apoteozowania gwałtu i zbrodni” — konstatuje.

Krytykuje formę matur, które według polityka są karykaturą kwalifikacji ucznia, ponieważ sprawdza tylko konkretne techniczne zdolności, a nie całokształt charakteru. Krytykuje też ministerstwo, że nie uwzględnia lokalnych czynników. Nawołuje, by „oczyszczyć wodę u źródła”.

Taki też tytuł nosi cała odezwa polityka — „Woda zatruta u źródła”. Czytając archiwalne numery prasy, można odnieść wrażenie, że przeładowanie ucznia i mechaniczne podejście ministrów do instytucji szkoły było problemem także 100 lat temu. I to właśnie to mogło doprowadzić do tej strasznej tragedii.

Z kolei w innych rubrykach czytamy, że zmarłych żegnali też uczniowie narodowości białoruskiej.

Prasa opisując pogrzeb ofiar, zwraca też uwagę na sprawców. „A tamci? Tamci nieszczęśnicy, których nikt nie pójdzie żegnać

na wieczny spoczynek, którym nie zadzwonią dzwony, ni płacz rodaków. Tamci... zbrodniarze? Oblakani? Ofiary zła? Ponieśli do grobu tajemnicę swych pobudek i sami sobie wymierzili okrutną sprawiedliwość.... Niechże i im ziemia nie ciąży zbyt ciężko na umęczonych sercach...”.

W innej części prasy napotykamy na krytykę warszawskiego rządu, który nie uwzględnia lokalnych warunków i zarządza dekrety, bez zapoznania się ze specyfiką regionu.

Zdarzenie wywołało nawet reakcję organizacji, które bezpośrednio z debatą społeczną nie mają wiele wspólnego. Stowarzyszenie Techników Polskich w Wilnie opublikowało apel, aby zwołać zjazd przedstawicieli polskich organizacji, aby szukać właściwej drogi do zbadania przyczyn zdarzenia i postawienia diagnozy. ■

Opr. Apolinary Klonowski  
na podst. „Kurier Wileński”,  
„Słowo”, inf.wł.



Mija dokładnie 100 lat od jednej z najkrwawszych strzelanin w międzywojennej Polsce. Miała ona miejsce w wileńskim gimnazjum **Graf. „KW”, opr. red.**



# Dyskusje ws. podniesienia podatku na ogrzewanie. „Za” i „Przeciw”

Honorata Adamowicz

Według danych ministerstwa pozwoli to na wpływy do budżetu państwa w wysokości 20,1 mln euro. Tymczasem Linas Kukuraitis, wiceprzewodniczący sejmowego komitetu Opieki Socjalnej i Pracy, były minister opieki socjalnej i pracy, uważa, że podniesienie podatku zwiększy ubóstwo energetyczne wielu osób.

## SYSAS: WSZYSTKIE ULGI POWINNY ZOSTAĆ ZNIESIONE

— Od dawna popieram propozycję, aby obywatele w potrzebie otrzymywali wsparcie, a osoby o wyższych lub wysokich dochodach z pewnością mogłyby same płacić za usługi. Wszystkie ulgi powinny zostać zniesione, ponieważ Litwa nie ma wystarczająco dużo pieniędzy, by zrzucić je na wszystkich jak „z helikoptera”. Istnieją wszelkie powody, by znieść te ulgi. Zostały one przyjęte w czasie kryzysu, kiedy istniał realny problem, a teraz minęło dużo czasu i wynagrodzenia prawie się podwoiły. To jedno. A po drugie, dziś wiele rodzin i młodych rodzin mieszka w prywatnych domach, które są ogrzewane energią elektryczną i dla których nie ma żadnych ulg. Ich rachunki są naprawdę bardzo wysokie — w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” analizuje sytuację Algirdas Sysas, przewodniczący sejmowej Komisji Budżetu i Finansów.

Rozmówca uważa, że ulga VAT na ogrzewanie i ciepłą wodę nie jest skierowana bezpośrednio do najbardziej wrażliwych społecznie grup.

— Życie jest takie, że jako obywatele musimy pomagać tym, którzy nie są w stanie sami płacić z przyczyn obiektywnych lub subiektywnych, ale z pewnością nie musimy wszyscy wspierać tych, którzy mogą płacić.

Ministerstwo Finansów proponuje podniesienie podatku VAT z 9 do 21 proc. na centralne ogrzewanie, ciepłą wodę oraz drewno opałowe.



Według byłego ministra opieki socjalnej i pracy podniesienie podatku na ogrzewania zwiększy ubóstwo energetyczne wielu osób **Fot. Marian Paluszkiewicz**

Obowiązujący system polega na tym, że jeśli dochody ludzi są niskie oraz istnieje poziom ubóstwa energetycznego — co oznacza, że koszty danej osoby na ogrzewanie pochłaniają więcej niż 20 proc. dochodu — państwo pokrywa prawie cały ten koszt. Kiedy świadczenie zostanie usunięte, to koszty z budżetu państwa z pewnością wzrosną, ale w tym samym czasie ci, którzy zapłacą więcej, zbilansują je — podkreśla przewodniczący sejmowej Komisji Budżetu i Finansów.

## KUKURAITIS: ULGA NA OGRZEWANIE POWINNA POZOSTAĆ

Tymczasem Linas Kukuraitis, wiceprzewodniczący sejmowego komitetu Opieki Socjalnej i Pracy, były minister opieki socjalnej i pracy, ma inne zdanie.

— W koalicji, kiedy o tym rozmawialiśmy, już wtedy były sygnały, że ulga na ogrzewanie powinna pozostać. Biorąc pod uwagę, że w blokach mieszkalnych i wszędzie tam, gdzie to świadczenie jest stosowa-

wane, większość ludzi ma bardzo ograniczone możliwości, aby znaleźć rozwiązanie na zmniejszenie kosztów ogrzewania. Zarówno programy renowacji mieszkań, jak i inne programy są bardzo trudne do osiągnięcia przez przeciętnego mieszkańca. Tempo realizacji projektów jest bardzo powolne, co w rezultacie powoduje, że koszty ogrzewania zwiększają ubóstwo energetyczne wielu osób. Zasadniczo byłbym przeciwny zniesieniu tej ulgi, ale koalicja oczywiście nadal będzie dyskutować i szukać jakiegoś kompromisowego rozwiązania — powiedział „Kurierowi Wileńskiemu” Linas Kukuraitis.

Według minister pracy i opieki socjalnej Ingi Ruginienė zniesienie obecnej powszechnej ulgi na podatek VAT będzie miało negatywny wpływ na budżet państwa i samorządów, ponieważ liczba osób otrzymujących rekompensatę za koszty ogrzewania wzrosłby ze 170 tys. do 190 000, a koszt rekompensaty z 88 mln euro do 100 mln euro. ■

# Zakończenie II wojny światowej: bardziej dzień pamięci niż święto

8 maja 1945 r. III Rzesza skapitulowała. Kilka dni wcześniej na Litwie rozpoczęła się pierwsza wywózka drugiej okupacji.

Antoni Radczenko

Deportacja obejmowała litewskich Niemców. Historyk Valdas Selenis podkreśla, że dotyczyła również Litwinów wyznania luterńskiego.

Oficjalnie II wojna światowa zakończyła się 2 września 1945 r. kapitulacją Japonii. W Europie wojna zakończyła się kilka miesięcy wcześniej. 8 maja o godzinie 22:30 czasu środkowo-europejskiego w Berlinie został podpisany akt kapitulacji Niemiec.

## AKT KAPITULACJI

Po stronie zwycięzców podpisy pod aktem złożyli: Rosjanin Georgij Żukow, Brytyjczyk Arthur Tedder, Amerykanin Carl Spaatz oraz Francuz Jean de Lattre de Tassigny, natomiast stronę przegraną reprezentowali feldmarszałek Wilhelm Keitel i generał Hans Jürgen-Stumpf.

„My niżej podpisani, działając z upoważnienia Naczelnego Dowództwa Niemieckich Sił Zbrojnych, niniejszym bezwarunkowo poddajemy przed Najwyższym Dowództwem Alianckich Sił Ekspedycyjnych i jednocześnie przed Najwyższym Dowództwem Armii Czerwonej wszystkie siły na lądzie, morzu i powietrzu, które pozostają w dniu dzisiejszym pod niemiecką kontrolą” — czytamy w artykule 1 aktu kapitulacji.

## 8 MAJA: RÓŻNE ZNACZENIE

O ile w przypadku Ameryki i Europy Zachodniej faktycznie 8 maja jest dniem radości, oznaczającym zwycięstwo w krwawej wojnie z jednym z największych totalitaryzmów w dziejach świata, o tyle dla Europy Środkowo-Wschodniej oznaczało sowiecką okupację i dominację.



Zanim została podpisana kapitulacja Niemiec, sowieci na Litwie zorganizowali pierwszą wywózkę

— Dla nas to bardziej dzień pamięci niż święto. Wojna zakończyła się, ale Litwa znalazła się pod okupacją, która oznaczała nowe represje. Represje w przypadku Litwy dotyczyły nie tylko osób narodowości litewskiej. Na przykład w ramach kampanii antysemitkiej pod koniec lat 40. ofiarami zostali litewscy Żydzi — w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” przypomina dr Valdas Selenis, historyk Litewskiego Centrum Ludobójstwa i Oporu.

## PIERWSZA WYWÓZKA

Kiedy na zachodzie Europy kończyły się działania wojenne, to na Litwie od kilku miesięcy trwała sowiecka okupacja. 3 maja rozpoczęła się pierwsza wywózka. Dotyczyła litewskich Niemców. Do Tadżykistanu deportowano około 900 osób. Do akcji szykowano się kilka miesięcy. Pod koniec listopada 1944 r. wydano dyrektywę, aby każdy okręg przygotował do 1 stycznia 1945 r. spisy zamieszka-

łych Niemców. Pod koniec kwietnia aresztowani litewscy Niemcy zostali zwiezieni do Kowna. Z rana 3 maja 1945 r. z kowieńskiego dworca wyruszył pociąg z zesłańcami. To było w ostatnich dniach wojny. Początkowo wieziono ich do Republiki Komi. 9 maja, kiedy pociąg znajdował się gdzieś przy Wołogdzie, raptem zmieniono plany i wywieziono ich do Tadżykistanu. Dlaczego zmieniono decyzję, nie wiadomo — mówi Valdas Selenis.

## „LUTERANIN ZNACZY NIEMIEC”

Litwa została włączona do Związku Sowieckiego latem 1940 r. Okres do czerwca 1941 w litewskiej historiografii jest nazywany pierwszą sowiecką okupacją. Druga sowiecka okupacja lub inaczej — czas reokupacji, rozpoczął się w 1944 r., kiedy na teren dzisiejszej Litwy weszły oddziały Armii Czerwonej. Deportacja litewskich Niemców była pierwszą wywózką na Litwie czasu reokupacji.



12.&gt;&gt;

— To nie byli tylko Niemcy. Wśród zesłańców byli też Litwini wyznania luterńskiego. Dla Sowietów luteranin oznaczał Niemca. Niemcy były wrogiem narodem. Wszyscy wywiezieni byli obywatelami Litwy. Po okresie stalinizmu ci zesłani wrócili, częściowo na Litwę, częściowo w ramach repatriacji do Niemiec. Tym niemniej, wróciła mniejszość. Szacuje się, że wróciło około 300 osób. Bardzo mało mamy świadectw z tamtej wywózki. Jedno z takich świadectw dała profesor Valentina Dagienė, która urodziła się i spędziła dzieciństwo w Tadżykistanie — dodaje historyk.

#### NIE TYLKO NIEMCY

Wywózka w maju 1945 r. nie objęła wszystkich Niemców zamieszkałych na Litwie.

— Część Niemców, luteranów czy osób z niemieckim nazwiskiem, nie było zesłanych. Również nie wiemy, dlaczego tak się stało. Prawdopodobnie wpływ

miały problemy organizacyjne — tłumaczy Selenis.

Zesłańcy zostali osiedleni w kolchozach przy granicy z Afganistanem. „Miejscowej ludności powiedziano, że to są Niemcy faszysty, dlatego stosunek do nich był odpowiedni. Dopiero później Tadżycy zrozumieli, że nie wszyscy zesłańcy są Niemcami, a tym bardziej »faszystami«, — czytamy na stronie Centrum Badania Ludobójstwa i Oporu Mieszkańców Litwy.

#### SOWIECKI INTERNACJONALIZM

Zdaniem historyka sowiecki internacjonalizm w dużym stopniu był mitem. Historia ZSRS zna mnóstwo przykładów, kiedy represjonowano całe narody. Warto wspomnieć krymskich Tatarów, nadwołżańskich Niemców czy Czeceńców. NKWD w ramach tzw. operacji polskiej w latach 1937-38 zamordowało ponad 100 tys. obywateli ZSRS narodowości polskiej, a kolejnych 100 tys. zesłano.

— Sowiecki internacjonalizm to oczywiście mit. Chociaż polityka narodowa Sowietów zmieniała się. Weźmy chociażby przykład Białorusinów. W latach 20. mieli dużo więcej wolności w zakresie kultury narodowej. Później pod koniec lat 30. rozpoczęły się represje. Wielu białoruskich intelektualistów znalazło się w łagrach lub na zesłaniu, więc internacjonalizm był z rosyjską podstawą — wyjaśnia historyk.

\*\*\*

W 2004 r. Zgromadzenie Ogólne ONZ ustanowiło dni 8 i 9 maja jako Czas Upamiętniający i Jednoczący Tych, Którzy Stracili Życie Podczas II Wojny Światowej. 8 maja jest obchodzony w Polsce, Czechach, Słowacji, Francji, Wielkiej Brytanii i od 2015 r. w Ukrainie. 9 maja jest obchodzony w Rosji oraz w części krajów postsowieckich. ■

Fot. Marian Paluszkiwicz

**MRF** MEDIUJ  
RÉMIMO  
FONDAS



■ 9 maja jako Dzień Zwycięstwa jest obchodzony w Rosji i niektórych państwach postsowieckich

## Rozweselanie umysłu nauką i ćwiczenia ciała – „promieniste” majówki na przedmieściach Wilna

W 1820 r. Tomasz Zan założył w Wilnie Towarzystwo Promienistych. Poeta i przyjaciel Adama Mickiewicza był też jednym z założycieli tajnego Towarzystwa Filomatów, Zgromadzenia Filaretów, członkiem masonerii wileńskiej i Towarzystwa Szubrawców, w którym miał pseudonim litewskiego boga Goniglisa.

O Zanie i o słynnych „promienistych” majówkach opowiada nam Alicja Dżisiewicz, kustoszka Muzeum Adama Mickiewicza przy Uniwersytecie Wileńskim.

**Justyna Giedroń:** W przeciwieństwie do tajnych towarzystw filomatów i filaretów towarzystwo promienistych było organizacją jawną, działającą za wiedzą i początkowym wsparciem władz uniwersyteckich. Na czy polegała działalność „promienistych”?

**Alicja Dżisiewicz:** Towarzystwo Promienistych, czyli Zgromadzenie Przyjaciół Pożytecznej Zabawy, powstało w kwietniu 1820 r. i było pomysłem Tomasza Zana. Miało pomóc w realizacji pomysłu, który zaświtał mu w mieszkaniu przyjaciela w pałacu de Reusów, gdzie chłopcy przygotowywali się razem do egzaminów. Zan był twórcą teorii promionków, która głosiła, że ludzie wysyłają promionki, jeżeli czują przyjaźń albo miłość, oczywiście platoniczną, do siebie nawzajem! Był współtwórcą Towarzystwa Filomatów, którzy za cel nadrzędny stawiali sobie wychowanie i kształcenie młodzieży i uważali, że „zabawy wspólne daleko są przyjemniejsze, niż pojedyncze, które częstokroć do nieszlachetnych spraw prowadzą (...)”, dlatego Tomasz wymyślił, jak można szerzyć wśród młodzieży teorię promionków jednocześnie propagując „niewszeteczny” model zabawy, łączącej współzawodnictwo artystyczne i intelektualne ze zdrową rekreacją – zamiast alkoholu, hazardu i lenistwa, a mianowicie: „zbierać się na zabawy na polu, gdy niedostatek miejsca w mieście do tego przymuszał, a piękna pora majowa sprzyjała”. Ogłosił w Wilnie, że będzie wykladał na organizowanych wspól-



Majówki składały się „z rozweselenia umysłu nauką i ćwiczeń ciała”, a odbywały się bardzo rano – mówi Alicja Dżisiewicz. Fot. Marian Paluszkiwicz

nych przechadzkach swoją teorię miłości platońskiej, a udział może wziąć każdy chętny, który spełni następujące warunki: ofiaruje złotówkę do wspólnej kasy (aby na majówkach nie brakło chleba i mleka) oraz złoży obietnicę przyzwoitego zachowania – jeżeli ktoś naruszał przyzwoitość słowem, czy czynem brzydkim – wszyscy natychmiast mieli się na nosy chwycić i odwrócić się od delikwenta na znak oburzenia i obrzydzenia szepcząc: wszeteczny.

**W historii wileńskiego romantyzmu trudno znaleźć miejsce, który mógłby się mierzyć pod względem ekspresywności i barwności z majem 1820 roku. Odbyły się wówczas trzy „promieniste” majówki, zorganizowane pod przewodnictwem Tomasza Zana. Gdzie miały miejsce wspólne zabawy studentów?**

Majówki składały się „z rozweselenia umysłu nauką i ćwiczeń ciała”, a odbywały się bardzo rano „iżby zatrudnieniom dziennym

nie przeszkodzić”. W końcu majówek stawało się jasne: „kto dla zabawy i nauki, a kto dla mleka przybył”, bo po wierszach i zabawach nastawał czas na pokrzepienie ciała: czerpano mleko z wiader, dzielono się przyniesionym w koszach chlebem. Majówki kończyły się powrotem uczestników do miasta małymi grupkami, by nie zwracać za bardzo na siebie uwagi i udziałem chętnych w mszy w kościele św. Janów.

Pierwsza majówka odbyła się 6/18 maja na Popławach i na Rossie. O majówkach najwięcej informacji możemy znaleźć w Archiwum Filomatów: „Poezja Filomatów” (Jan Czubek (wyd.), t. I-II, Kraków, 1922). Miejsce spotkań opisane jest tak: „Przyjemny wzgórek, oblany z jednej strony strumieniem, a z drugiej Wileńką, z dwóch innych łączący się z polem oranem, za którym wznoszą się miejsca wyższe, pokryte drzewkami, umajone świeżo rozwijającym się liściem...”.



14.&gt;&gt;

Specjalnie na tę okazję Michał Rukiewicz ułożył „Pacierz”, który wszyscy wspólnie odmawiali: „W imię ojca promionków, synów jego, ducha czasu i świętej przyjaźni. Amen. (...) Zdrowaś Feli, pełna światła promionków, Zan z tobą, błogosławionaś ty między Promienistymi i błogosławion owoc wdzięków twoich, teoria promionków. Święta miłości kochanej Ojczyzny (...) bądź w sercach naszych teraz i zawsze w każdej potrzebie. Amen”.

Feli, czyli Felicja Micewiczówna urodzona koło Wiłkomierza, od ok. 1818 r. była uczennicą wileńskiej pensji dla dziewcząt prowadzoną przez Ksawerego i Albinę Deyblów. „Niebieska Feli” była dla filomatów wcieleniem dziewczęcych cnót — głęboko do niej wzdychali prawie wszyscy...

Zan uroczyście przemawiał, kierował tłumem, filomaci recytowali wiersze i wygłaszali przemowy, wspólnie śpiewano. Zachwycony swym przywódcą tłum nadał mu tytuł Arcy-Promienistego. Tytuł przywarł, wkrótce skrócił się do wersji Arcy.

Mickiewiczowi, który był w tym czasie w Kownie, Zan zdaje sprawozdanie: „Różni różnie pojęli, różni różnie gadają. Ledwo może jeden, wyszedłszy z mleka, źle rzecz pojął, nieostrożnie lub wszetecznie gadał; zresztą wszyscy z ochotą do zabaw promienistych, cnoty i nauki, brać się postanowili, uwielbiać Tomasza. Czy kto był, czy nie na majówce, każdy gada o promienistości; jeżeli nie rzecz, to wyraz promienistości po wszelkich biega domach. (...) dzieci po ulicach, po polach zatykają nosy, nie przejdiesz, abys nie usłyszał: »Wszeteczny«, »Promienisty«. Niewiasty i panny z uniesieniem o Promienistych rozmawiają. Nie wiem, co dalej będzie”.

Po drugiej z kolei majówce (17/29 maja), która odbyła się „pod młynami popławskimi”, ułożono „Piętnaście prawideł dla postępowania młodzi należącej do Zgromadzenia Przyjaciół Pożytecznej Zabawy”, a rektor Uniwersytetu Szymon Malewski zatwierdził ten statut własnoręcznym podpisem 22 maja!

30 maja odbyła się trzecia i ostatnia majówka. Obok oficjalnego sta-

tutu Promienistych układano już po cichutku i w tajemnicy prawidła tajne filomatów, którzy postanowili wykorzystać zapal młodzieży, by werbować spośród niej kandydatów do własnego, już tajnego związku.

Adam się w Kownie niepokoił, bo o Promienistych stało się zdecydowanie za głośno: „przybył tu niedawno doktor Kosztulski z Wilna; mówił o promienistości, (...) dodał, że piękny zamiar, »ale na co Promieniści oświadczają się głośno ojczyznę z kajdan ratować? To wszystkich przerażiło«. Widzicie, jak trzeba ostrożnie”.

W końcu czerwca rektor wycofał swój podpis pod statutom promienistych i kategorycznie zakazał dalszych zgromadzeń. Dlatego po wakacjach, jesienią, filomaci zaczynają tworzyć tajne Zgromadzenie Filaretów na miejsce już zbyt głośnego Zgromadzenia Przyjaciół Pożytecznej Zabawy.

**Tomasz Zan, który był przeciw poetą, znany jest przede wszystkim jako przyjaciel Adama Mickiewicza. O czym pisał Zan i jakie utwory należą do najbardziej znanych?**

16.&gt;&gt;



6 maja 1820 r. na Cesarskim Uniwersytecie w Wilnie Tomasz Zan założył związek studentów o nazwie Zgromadzenie Przyjaciół Pożytecznej Zabawy Fot. Marian Paluszkiewicz

15.&gt;&gt;

Pisał okolicznościowe jamby i triolety, także ballady. Jeszcze przed Mickiewiczem napisał „Twardowskiego” i „Świtez jezioro”, potem pisał „rozdziałki” pod wspólnym tytułem „Świat i miłość”. Wielkim powodzeniem wśród przyjaciół cieszyły się jego „Gryczane pierożki” — „krotofila” dramatyczna z uczniowskiego życia — chłopcy wystawili ją w 1819 r. na Tomaszowe imieniny, a w 1820 r. na Adamowe. W „Wiadomościach Brukowych” można znaleźć jego satyryczny artykuł podpisany pseudonimem „Zefiryna”. Pisał też dzienniki: w ciągu 13 lat zesłania w Rosji napisał w sumie 30 tomów! Nie wszystkie się jednak zachowały.

**Mickiewicz ogromnie cenił Zana, wspominał go w „Dziadach” i innych utworach. Jak zaczęła się ich przyjaźń?**

We wrześniu 1815 r. przybyli do Wilna na studia i Adam z Tomaszem przystąpili do egzaminu o stypendium uniwersyteckie. Adam je zdobył, Zan — nie. Zan sądził, że o wygranej Mickiewicza przesądziła znajomość z przewodniczącym komisji — księdzem dziekanem Józefem Mickiewiczem (ksiądz dziekan zaprosił Adama do siebie do uniwersyteckiego mieszkania, gdzie Mickiewicz miał udzielać korepetycji siostrzeńcowi księdza). Adam z nim się zgodził, bo też tak sądził, więc szybko się ze sobą zaprzyjaźnili. Studiowali razem na wydziale fizyczno-matematycznym, mieszkali również bliźniutko — Zan u Kazimierza Kontryma (którego bratankowi miał udzielać korepetycji) również na uniwersytecie. Dwaj przyjaciele razem z Onufrym Pietraszkiewiczem i Józefem Jeżowskim w 1817 r. założyli Towarzystwo Filomatów. Gdy Mickiewicz zakochał się w Maryli Wereszczakównie, Tomasz ustąpił mu, chociaż również do dziewczyny wzdychał.

**Za działalność w stowarzyszeniach Zan został skazany na rok ciężkiego więzienia w Orenburgu. Jak wyglądało jego życie na zesłaniu?**



■ Tomasz Zan (1796-1855) Rys. Anton Tepplar, domena publiczna, opr.red. A.K.

Karę odbywał w twierdzy Kizyl. Po odbyciu kary mógł mieszkać w wyznaczonym miejscu — Orenburgu. Zajął się nauczaniem dzieci zaprzyjaźnionych Rosjan (Stanisława Ciołkowskiego i Apollona Żemczużnikowa) oraz tłumaczeniem książek z nadzieją na ich wydanie w Petersburgu albo Wilnie. Dużo korespondował z przyjaciółmi. Zakochał się i chciał ożenić się z Rosjanką, za co otrzymał solidne korespondencyjne „łanie” od Janka Czczota. Działal również w orenburskiej Komisji Granicznej razem z Adamem Suzinem i Janem Witkiewiczem. Uczestniczył w badaniach geologicznych, odkrył m.in. złotonośne pola na wschodniej stronie gór Ural. Brał udział w licznych ekspedycjach naukowych prowadzonych przez Aleksandra von Humboldta, zebrał wówczas bogatą kolekcję minerałów, które stały się podstawą założonego wspólnie z Aleksandrem Chodźką muzeum historyczno-przyrodniczego. W 1837 r. przyjaciele rosyjscy wystarali się o zwolnienie Zana i Suzina. Zan przybył do Petersburga, chciał wydrukować wyniki badań geologicznych. Nie miał lekko: stan finansowy — opłakany, dopadła go choroba (zapalenie mózgu), był też podejrzewany o kontynuowanie działalności spiskowej. Dopiero w 1841 r., dzięki wsparciu przyjaciół, zezwolono mu na wyjazd do

Litwy. W 1843 r. ożenił się z Brygittą Świętorzecką, osiedli w guberni mohylowskiej w zakupionej wiosce Kochaczym (Kakowczyn). Dochowali się trzech synów (czwarty zmarł w dzieciństwie). Zan utrzymywał się m.in. z pracy nauczycielskiej, prowadził badania geologiczne okolic Wilna. Zmarł 7 lipca 1855 r. w Kochaczynie.

**W jaki sposób Zan był związany z Wilnem?**

Tu studiował, przeżywał burzliwą młodość jako jeden z najwybitniejszych przywódców młodzieży wileńskiej. Był aktywnym uczestnikiem życia społecznego, należał do wielu związków, towarzystw i organizacji. Był wiernym, gotowym do poświęceń przyjacielem, filomatom zlecił wszelkie „beziemienne” podejrzenia zwać na niego. Przyjął odpowiedzialność za te winy, których nie udało się udowodnić innym, konkretnym filomatom i filaretom. Był więziony w Turemnym Zamku w więzieniu na Łukiszkach. W 1841 r. wrócił na krótko do Wilna, gdzie witano go jak bohatera. Nie otrzymał jednak pozwolenia na dłuższy pobyt. Dziś mamy w Wilnie ulicę Tomasza Zana (Tomo Zano g.), zaś przy ul. św. Stefana działa biblioteka im. Tomasza Zana. ■

Rozmawiała Justyna Giedrojc



# Emerytowana pielęgniarka o tym, jak jej zawód zmienił się na przestrzeni lat

Honorata Adamowicz

— Jestem dziś już emerytowaną pielęgniarką, w zawodzie przepracowałam 50 lat. Przez te lata praca pielęgniarek bardzo się zmieniła i wszystko uległo ogromnej poprawie. Teraz wszystko jest skomputeryzowane, uproszczone, ale praca nadal pozostaje bardzo ciężka, zarówno fizycznie, jak i psychicznie. Pielęgniarek jest bardzo mało. Młodzi ludzie wyjeżdżają za granicę. Ale ostatnio zauważyłam, że wracają. Może pensje są tam wyższe, ale jeśli policzysz, ile musisz zapłacić za czynsz i jedzenie, nie zostaje ci dużo pieniędzy. Na Litwie pielęgniarka w dobrym szpitalu może zarobić do 2 tys. euro — zauważa nasza rozmówczyni.

## MNÓSTWO PRACY, OGROMNA ODPOWIEDZIALNOŚĆ

Pielęgniarka ma wiele obowiązków. Przede wszystkim musi obsługiwać pacjentów i wykonywać polecenia lekarzy.

— Pielęgniarki mają od groma pracy i nie mają czasu na picie kawy czy wyglądanie przez okno. Teraz, kiedy sama już nie pracuję, chodzę po instytucjach i widzę, ile jest pracy i myślę sobie, jak ja to wszystko robiłam. Pracowałam w wiejskim punkcie medycznym pod Olitą. Byłyśmy tam pielęgniarkami i robiłyśmy wszystko, co w naszej mocy. Pracowałyśmy jako pielęgniarki, położne i lekarki — opowiada pani Janina.

Zasłużona pielęgniarka wspomina, że w tamtych czasach na wsi mieszkowało dużo ludzi, a lekarzy było bardzo mało. Jak mówi, dziennie trzeba było wykonać od 20 do 25 zastrzyków domięśniowych, 10-12 zastrzyków dożylnych, a jeszcze trzeba było wykonać kilka kroplówek, do tego dochodziły szczepienia dzieci, wizyty domowe i odwiedziny chorych leżących w domu.

12 maja obchodzony jest Międzynarodowy Dzień Pielęgniarek. Z tej okazji emerytowana pielęgniarka, z 50-letnim stażem, Janina Aukštuolienė zgodziła się podzielić z „Kurierem Wileńskim” refleksjami dotyczącymi specyfiki swojej pracy.

## WIĘCEJ MOŻLIWOŚCI TECHNICZNYCH, ALE MNIEJ CZASU

— Teraz bardzo dobrze, że są zespoły pielęgniarskie, wtedy ich nie było. Mają transport, wsiadają do auta i robią to, co zaleci lekarz. W moich czasach, kiedy zaczynałam pracę, nie było transportu, do pacjenta musiałam iść pieszo lub jechać na rowerze i nieważne, jaka była pogoda. W tamtych czasach, ale myślę, że i teraz, ludzie potrzebują obcowania z drugim człowiekiem, zwłaszcza osoby starsze. Czasami osoba nie potrzebuje pomocy medycznej tak bar-

dzo, jak potrzebuje po prostu porozmawiać. Jako pielęgniarki cały czas słuchałyśmy, nawet jeśli miałyśmy na to mało czasu, ale starałyśmy się rozmawiać. Teraz nie ma czasu, aby pielęgniarka przysłała do domu lub odwiedziła pacjenta w szpitalu i prowadziła z nim rozmowy, po prostu wykonuje swoją pracę i biegnie dalej. Po prostu nie ma czasu. Kiedy zaczynałam pracę, szacunek ludzi do pielęgniarek był bardzo wielki. To się czuło. Teraz tego nie ma. Wszyscy są bardzo mądrzy, wiedzą, co i jak pielęgniarka musi robić — ocenia Janina Aukštuolienė. ■

## Święto międzynarodowe

12 maja obchodzony jest Międzynarodowy Dzień Pielęgniarki i Położnej. Święto zostało ustanowione przez Międzynarodową Radę Pielęgniarek dla podkreślenia roli zawodu pielęgniarki i położnej. Jest to również dzień urodzin najslawniejszej przedstawicielki zawodu, pionierki nowoczesnego pielęgniarstwa i założycielki pierwszej szkoły pielęgniarskiej — Florence Nightingale (1820-1910).



Teraz wszystko jest skomputeryzowane, uproszczone, ale praca nadal pozostaje bardzo ciężka, zarówno fizycznie, jak i psychicznie — ocenia emerytowana pielęgniarka **Fot. Marian Paluszkiewicz**

# Biją dzwony, koguty pieją, żaby rechoczą — czyli co ludziom cicho żyć przeszkadza

Aleksander Borowik

Przed bodajże dziesięciu laty, po uruchomieniu dzwonu przy wileńskim kościele bł. Jerzego Matulewicza, policja otrzymała skargę od pewnej mieszkanki Wilna. Przeszkadzał jej hałas — bo właśnie tak określiła dźwięk bicia dzwonów kościelnych.

Nieprzestrzeganie lub naruszenie ustawy o zarządzaniu hałasem RL i innych aktów prawnych regulujących zarządzanie hałasem, podlega karze grzywny w wysokości od 100 do 600 euro. Powtórne popełnienie wykroczenia administracyjnego podlega karze grzywny w wysokości od 500 do 1 tys. euro. Chodzi o hałas w godz. wieczornych (od 19:00 do 22:00) i nocnych (od 22:00 do 07:00).

## JEDNYM SIĘ PODOBA, DRUGIM — NIE

Od niepamiętnych czasów ludziom towarzyszy bicie dzwonów, np. przy wstawaniu do pracy czy pójściu na msze święte, z okazji wesela, pogrzebu czy czegoś strasznego — pożaru, dżumy czy wreszcie wojny.

Niecodzienny konflikt był przed dziesięciu laty, kiedy został zawieszony dzwon w kościele bł. Jerzego Matulewiczusa. Pewnej kobiecie, mieszkającej w bardzo oddalonym od kościoła domu, przeszkadzało to aż do bólu w zębach, więc rozpoczęła... prawdziwą wojnę, żeby zabronić dzwonienia. Przegrała sprawę już w komisariacie policji, gdzie został przeczytany list, otrzymany od kardynała Bačkysa. W swoim liście kardynał „roztłumaczył”, że to nie jej, a raczej sprawa kościelna — uzgodniona z władzami cywilnymi. I starsza pani musiała jednak uciszyć swoje oburzenie.

## TRADYCJA USTĄPIŁA PRZED... BEZSENNOŚCIĄ

Spór o kościelne dzwony był także w Hiszpanii. Ale tam tradycja jednak ustąpiła przed... bezsennością.



Sąsiedzi-Hiszpanie oznajmili, że koguta Francuzów trzeba „deportować”. Bo jest symbolem Francji, a który — jak się okazało — jest wrogiem... miejscowej hiszpańskiej drużyny futbolowej **Fot. Pixabay**

W niewielkiej wiosce Casasana leżącej w gminie Pareja w środkowej Hiszpanii spór o nocne bicie kościelnych dzwonów zakończył się bezprecedensową sprawą — rezygnacją z niemal 200-letniego zwyczaju.

Decyzja zapadła po tym, jak dwóch mieszkańców zgłosiło władzom, że hałas uniemożliwia im sen i zmuszeni byli nawet nocować poza domem. Sprawa miała swój początek w 2021 r., kiedy to „poszkodowani” skierowali swoje skargi do lokalnych władz. Argumentowali, że nocne bicie dzwonów znacząco wpływa na ich komfort życia, powodując poważne problemy ze snem. Władze gminy Pareja postanowiły więc uniknąć sądowych sporów, osiągając ugodę z mieszkańcami.

Na mocy porozumienia dzwony kościoła w Casasanie są teraz wyciszane w godzinach nocnych — od 22 do 9 rano. Burmistrz poparł tę decyzję, mimo protestów większości mieszkańców, którzy apelowali o utrzymanie tradycyjnego rytmu uderzeń. Dźwięk kościelnych dzwonów, będący nieodłącznym elementem historii wsi, pojawia więc teraz tylko w ciągu dnia, umożliwiając mieszkańcom spokojny sen.

Z kolei rada hiszpańskiego Mięto postanowiła skazać na 16 tys. euro odległy Madryt za zbyt głośny hałas dzwonów kościelnych, na co skarżyli się miejscowi mieszkańcy tej odległej od stolicy Hiszpanii wioseczki.

## FRANCUSKI KOGUT PIAŁ ZBYT GŁOŚNO!

Jeszcze głośniejsza w Hiszpanii była sprawa z pewnym... kogutem. Chodzi o rezonansową sprawę sądową z 2019 r., w której centrum znalazł się francuski kogut. W niewielkiej wsi w zachodniej Hiszpanii pewna rodzina za hałas z powodu koguta oskarżyła parę francuskich emerytów. Przeszkadzało im zbyt głośne śpiewanie koguta z sąsiedztwa, który należał do Francuzów mieszkających w tym miejscu tylko przez kilka miesięcy w roku.

Sąsiedzi Hiszpanie oznajmili, że koguta trzeba „deportować”. Bo, jak się okazało — symbol Francji... jest wrogiem miejscowej hiszpańskiej drużyny futbolowej. Szczyt absurdu! Ale miejscowa rada uznała francuskiego koguta za wroga i obrażę ich kraju, bo piał przeraźliwie już o godzinie 6.30.



18.&gt;&gt;

Sprawa sądowa trwała aż dwa lata. Kogut musiał pisać z drugiej strony kurnika domu Francuzów! Ale i tak było słychać jego okropne dla Hiszpanów trele. Francuska para w odwecie postawiła w swoim oknie, naprzeciwko hiszpańskiej pary emerytów, ogromny fikus, którego kształt przypominał pióropusz koguta.

### RECHOT ŻAB VS. SĄSIEDZI

Bo teraz o sprawie zielonej. A raczej... żabiej. Otóż nie wszystkie konflikty kończą się wygranymi właścicielami zwierząt.

W grudniu 2020 r. para Francuzów, Michel i Annie Pechra z departamentu Dordone, przegrali sprawę z sąsiadem Jeanem Louisem Malfoy, którego wnerwiały głośny rechot żab w ich stawie. Sądowe perypetie trwały bardzo długo, rekordowo aż osiem lat i tyle czasu Jean musiał cierpieć głośne rżężenie „shreków” w sąsiedzkim stawie. Sąd nakazał pozwanym emerytom osuszyć staw 300-metrowy i pozbyć się żab! Mieli zrobić to w ciągu półtora miesiąca, bo inaczej groziło im 150 euro za każdy miesiąc.

Pozywający, a rozsierzony rechotem zielonych „szreków” twierdził, że żabie skrzeki wydzielają odgłos 63 decybeli, czyli prawie jak odkurzacz. A 80 decybeli to już prawie głośna muzyka.

### PRZESZKADZAŁO IM DOJENIE KRÓW...

Tymczasem na Litwie sąsiadom przeszkadzało dojenie krów. W 2021 r. sąd ukarał emeryta, że ten rankami „znęcał się” hałasując i wlepił mu mandat. Rolnik swoim aparatem do dojenia krów podobno „naruszał spokój publiczny”. Dopiero Sąd Najwyższy usłyszał argumenty rolnika, że nie czynił on takiego hałasu, jaki wydawał się jego sąsiadowi i administracyjną karę oddalił, a państwo zobowiązało do zapłacenia 900 euro wydatków sądowych.

### JAKIE DZWONY?

Urlopująca Polka z Polski, a najbliższą sąsiadkę 80-letniej Szwajcarki zapytała, czy jej nie przeszkadzają dzwony kościelne. „Jakie dzwony?” — zapytała zdziwiona Heidi tuż po wybieciu sześciu uderzeń „din donów”. Bo chyba jak się ma spokój w sercu, to różnych „hałasów” po prostu się nie słyszy.

A co z dzwoneczkami łączących po górach krówek dających smakowite mleczko? Mieszkańcy Litwy chyba lubią szwajcarskie czekolady i na pewno wybaczyliby szwajcarskim krasulom ich miłe „hałasy”.

A już chyba jeszcze lepiej „widzą” a Alpach wypasionych bernardynów z ich beczuleczkami z koniaczkiem, co? ■



Mieszkańcy Litwy lubią szwajcarskie czekolady, a wypasionych bernardynów z ich beczuleczkami z koniaczkiem jeszcze bardziej... Fot. Daniel Steger, CC BY-SA 2.5, opr. red. A.K.

## Co trzeci mieszkaniec chce auta elektrycznego

Prawie co trzeci mieszkaniec Litwy rozważyłby zakup samochodu elektrycznego przy wyborze nowego auta — wynika z badania przeprowadzonego przez agencję Spinter tyrimai na zlecenie spółki ubezpieczeniowej Lietuvos draudimas.

Jednym z głównych czynników wpływających na wzrost zainteresowania elektromobilnością są państwowe rekompensaty finansowe.

„Zachęty finansowe oferowane przez państwo stwarzają korzystne warunki do przejścia na bardziej trwałe i ekonomiczny transport, który w dłuższej perspektywie zwraca się dzięki niższemu kosztom operacyjnemu” — powiedział Raimondas Geleževičius, dyrektor Departamentu Klientów Prywatnych Lietuvos draudimas.

Na decyzję potencjalnych nabywców wpływają również udogodnienia w przestrzeni miejskiej, takie jak bezpłatne parkingi i możliwość poruszania się pasami A. Wzrost akceptacji pojazdów elektrycznych jako alternatywy dla samochodów spalinowych również odgrywa istotną rolę.

„Pokazuje to dojrzałość kierowców w kraju, ponieważ zgodnie z wynikami ankiety, coraz bardziej cenią sobie oni ekologiczność (28 proc.), cichą i płynną jazdę (28 proc.) oraz wygodę związaną z możliwością ładowania pojazdu w domu (21 proc.)” — powiedział Geleževičius.

Z danych Ministerstwa Transportu i Komunikacji wynika, że liczba publicznych stacji ładowania wzrosła ponad ośmiokrotnie w ciągu ostatnich pięciu lat, osiągając poziom ponad 2 500 punktów.

Mimo to Geleževičius wskazuje na znaczący potencjał dalszego wzrostu, podkreślając, że liczba pojazdów elektrycznych w kraju rośnie średnio o 50 proc. rocznie, osiągając obecnie 28,5 tysiąca. Badanie zostało przeprowadzone w marcu przez Spinter tyrimai i objęło 1 012 respondentów w wieku od 18 do 75 lat.

Opr. J.B. na podst. BNS

## O innowacyjnych metodach nauczania podczas konferencji w Gimnazjum im. Sz. Konarskiego

W czasie wiosennych ferii w Gimnazjum im. Szymona Konarskiego w Wilnie odbyła się ogólnokrajowa konferencja dla nauczycieli szkół ogólnokształcących oraz specjalistów wspomagających edukację, zatytułowana „Współczesna szkoła: innowacyjne metody nauczania”.

Wydarzenie zgromadziło nauczycieli i specjalistów z całej Litwy, m.in. z Wilna, Janowa, Kowna, Kłajpedy, Rosieniów, Szawli, Płungianów, Wyłkowyszek i Mariampola. Spotkanie miało charakter hybrydowy — część uczestników brała udział na miejscu, a część dołączyła online. Konferencję zorganizowały i moderowały wicedyrektorki ds. nauczania w Gimnazjum im. Szymona Konarskiego w Wilnie — Lucija Kołpak i Olga Jurkevičienė.

Wydarzenie zgromadziło licznych praktyków oświaty, którzy dzielili się innowacyjnymi pomysłami oraz praktycznymi rozwiązaniami w zakresie dydaktyki, wykorzystania technologii i integracji przedmiotowej. Nauczyciele z różnych szkół Wilna zaprezentowali szereg inspirujących praktyk edukacyjnych, ukazujących różnorodne podejścia do nauczania — od indywidualizacji procesu po uczenie przez działanie.

Konferencję otworzyła Lucija Kołpak, wicedyrektorka ds. edukacji w Gimnazjum im. Szymona Konarskiego w Wilnie, pełniąca również funkcję pedagoga specjalnego. Już na wstępie zaakcentowała potrzebę dostosowywania systemu edukacji do wyzwań przyszłości.

Jednym z najmocniejszych punktów programu była prezentacja Andželiki Rusteikienė z organizacji Junior Achievement Lietuva, która mówiła o znaczeniu kształcenia kompetencji przyszłości w duchu Przemysłu 5.0 i zrównoważonego rozwoju. Podkreśliła konieczność rozwijania przedsiębiorczości, kreatywności i odporności u uczniów w obliczu dynamicznie zmieniającego się rynku pracy.



Konferencję zorganizowały i moderowały wicedyrektorki ds. nauczania w Gimnazjum im. Szymona Konarskiego w Wilnie — Lucija Kołpak i Olga Jurkevičienė

Duże zainteresowanie wzbudziła prezentacja Wiki Žabielovicz, nauczycielki matematyki z Gimnazjum im. Józefa Ignacego Kraszewskiego w Wilnie. Pokazała, jak dzięki wsparciu sztucznej inteligencji można różnicować zadania i rozwijać u uczniów poczucie odpowiedzialności za własną naukę. Takie podejście pozwala uczniom samodzielnie decydować o tempie i zakresie nauki, zwiększa ich zaangażowanie oraz pozwala osiągać lepsze wyniki.

Elwina Kuginienė, nauczycielka i ekspertka języka litewskiego w Gimnazjum im. Szymona Konarskiego, omówiła nauczanie oparte na zjawiskach — metodę, która buduje autonomię uczniów i integruje treści różnych przedmiotów. Szkoła od trzech lat wdraża fińskie podejście do edukacji, wychodząc poza tradycyjne ramy lekcyjne.

Nie zabrakło także przykładów alternatywnych form oceniania. W prezentacji „Sprawdziany inaczej” Lilija Mikonienė, nauczycielka metodyk

klas początkowych w Gimnazjum im. Szymona Konarskiego, pokazała, że sprawdziany i prace kontrolne mogą być tworzone przez samych uczniów — zarówno pod względem treści, jak i formy. Taka praktyka rozwija odpowiedzialność, zaangażowanie i wspiera indywidualne podejście do nauki.

O interdyscyplinarnej współpracy mówiła Sandra Amšiejienė, nauczycielka języka francuskiego z Liceum Inżynierskiego VGTU. Zwróciła uwagę na korzyści płynące ze wspólnego planowania, wymiany doświadczeń i tworzenia zintegrowanych lekcji, które przekładają się na lepsze wyniki uczniów i rozwój zawodowy nauczycieli.

Grażyna Vilkanecienė, nauczycielka metodyk języka litewskiego z Progimnazjum im. Jana Pawła II w Wilnie, przedstawiła wizualne, angażujące formy interpretacji literatury, które skutecznie rozwijają kompetencje czytelnice i twórcze uczniów.



20.&gt;&gt;

Inspirujące przykłady integracji przedmiotowej zaprezentowały również nauczycielki plastyki i muzyki z Gimnazjum im. Szymona Konarskiego, Regina Baniukiewicz i Eleonora Ligeikienė. Pokazały, jak poprzez wspólne działania artystyczne można rozwijać kreatywność uczniów, wzmacniać ich wrażliwość estetyczną oraz tworzyć angażującą i spójną przestrzeń edukacyjną.

Wystąpienie Olgi Jurkevičienė poświęcone było rozwijaniu kompetencji innowacyjnej przedsiębiorczości. Dzięki projektom edukacyjnym, planowaniu budżetów i spotkaniom z liderami różnych dziedzin uczniowie uczą się podejmowania decyzji, pracy zespołowej i odpowiedzialności — kluczowych kompetencji w XXI w.

Na zakończenie konferencji Lucija Kołpak zaprezentowała zastosowanie gier edukacyjnych i metody escape room jako skutecznych narzędzi motywujących uczniów. Pokazała, jak lekcje mogą stać się fascynującą przygodą edukacyjną, w której wszyscy uczniowie są aktywni, współpracują i — niezależnie od indywidualnych możliwości — mają szansę na sukces. Dzięki pracy zespołowej mogą wykazać się mocnymi stronami, uczyć się od siebie nawzajem i z radością uczestniczyć w procesie nauczania.

Konferencja była nie tylko prezentacją nowoczesnych metod dydaktycznych, lecz także przestrzenią spotkania ludzi zaangażowanych w tworzenie szkoły przyszłości. Wspólne refleksje, prezentacje i wymiana doświadczeń pokazały, że edukacja może i powinna być dynamiczna, twórcza i otwarta na zmiany.

Zaprezentowane podejścia — od współpracy z AI, przez nauczanie oparte na zjawiskach, aż po gry edukacyjne i ocenianie alternatywne — ukazały ogromny potencjał współczesnej szkoły. Konferencja potwierdziła, że nauczyciel nie jest już wyłącznie przekazicielem wiedzy, lecz przewodnikiem, partnerem i inspiratorem rozwoju młodego człowieka.



Wystąpienie Olgi Jurkevičienė poświęcone było rozwijaniu kompetencji innowacyjnej przedsiębiorczości

Szczególne znaczenie miało podkreślenie wartości współpracy między nauczycielami, między szkołą a środowiskiem lokalnym oraz, co najważniejsze, między samymi uczniami. Takie podejście pozwala budować szkołę, w której każdy może odnieść sukces na miarę swoich możliwości.

Wspólna dyskusja i entuzjazm uczestników są najlepszym dowodem na to, że takie spotkania

są potrzebne. Inspirują, integrują i dodają odwagi do wdrażania zmian. Mamy nadzieję, że to wydarzenie stanie się impulsem do dalszego poszukiwania nowoczesnych rozwiązań i do kontynuowania dialogu o tym, czym powinna być szkoła XXI w. ■

**Lucija Kołpak,**  
wicedyrektor  
ds. nauczania w Gimnazjum  
im. Szymona Konarskiego w Wilnie  
Fot. archiwum szkolne



Konferencja była nie tylko prezentacją nowoczesnych metod dydaktycznych, lecz także przestrzenią spotkania ludzi zaangażowanych w tworzenie szkoły przyszłości

# Kleszcze na Litwie otworzyły sezon

Wraz z nadejściem ciepłych dni na Litwie rozpoczął się sezon na kleszcze. Aktywność tych pasożytów już jest wysoka. Eksperci ostrzegają, że wiele osób nie rozróżnia kleszczowego zapalenia mózgu od boreliozy. Na to pierwsze są szczepionki, ale leczenie jest bardzo trudne. Na to drugie szczepionek nie ma...

„Borelioza jest infekcją bakteryjną wywoływaną przez bakterie *Borrelia*. Najczęstszym pierwszym objawem jest czerwona plamka lub pierścień wokół miejsca ukąszenia, który pojawia się w ciągu kilku dni lub tygodni. Może również wystąpić zmęczenie, ból głowy, bóle stawów i mięśni oraz gorączka. Nieleczona choroba może uszkodzić stawy, serce i układ nerwowy” — wyjaśnia Elvyra Ramaškienė, farmaceutka z Eurovaistinė.

Objawy mogą pojawić się nawet po kilku tygodniach, dlatego konieczna jest długotrwała obserwacja organizmu po kontakcie z kleszczem.

„Po usunięciu kleszcza można wykonać szybki test na boreliozę w domu po około dwóch tygodniach, ponieważ czerwona plamka nie zawsze się pojawia, a jeśli pojawia się, może nie znajdować się w miejscu ukąszenia” — mówi Ramaškienė.

## KLESZCZOWE ZAPALENIE MÓZGU TO POWAŻNA INFЕКCJA

Kleszczowe zapalenie mózgu (lit. erkinis encefalitas) to wirusowa choroba atakująca ośrodkowy układ nerwowy. Objawia się dwuetapowo — początkowo przypomina przeziębienie, a następnie może prowadzić do poważnych powikłań neurologicznych.

„Pierwsza fala przypomina przeziębienie: gorączka, ból głowy i mięśni. Po kilku dniach stan chorego może się poprawić, ale wkrótce następuje druga, bardziej dotkliwa fala: wysoka temperatura, nudności, utrata przytomności, problemy z koordynacją, zesztywnienie lub ból szyi” — wyjaśnia farmaceutka.

Okres inkubacji wynosi zwykle 7-14 dni, ale objawy mogą wystąpić szybciej.

## RÓŻNE CHOROBY — RÓŻNE METODY LECZENIA

„Borelioza jest leczona antybiotykami, więc wczesne wykrycie i leczenie może pomóc w zapobieganiu powikłaniom. Jeśli jednak choroba zostanie zdiagnozowana zbyt późno, jej skutki mogą być długotrwałe, z przewlekłym bólem stawów i zaburzeniami nerwowymi” — mówi Ramaškienė.

Kleszczowe zapalenie mózgu jest nieuleczalną infekcją wirusową. Według farmaceutki, leczenie jest jedynie objawowe. Skuteczną formą ochrony pozostają szczepienia.

„Kleszczowe zapalenie mózgu może uszkodzić mózg i nerwy obwodowe. U niektórych osób występują długotrwałe powikłania, takie jak przewlekłe bóle głowy, problemy z koncentracją, problemy ze snem, zmiany nastroju, a nawet paraliż. Można tego uniknąć dzięki szczepieniom” — podkreśliła farmaceutka.

## JEDYNA SKUTECZNA PROFILAKTYKA

Choć wiele osób sądzi, że na szczepienie jest już za późno, eks-

perci uspokajają — można jeszcze rozpocząć cykl ochronny, również w trybie przyspieszonym. Oznacza to, że osoba zaszczepiona dzisiaj może uzyskać częściową odporność na kleszczowe zapalenie mózgu w ciągu półtora miesiąca.

Podstawowy cykl składa się z trzech dawek szczepionki.

„Drugą szczepionkę można podać zaledwie 14 dni lub miesiąc po pierwszej. Daje to 70-proc. ochrony. Trzecia dawka powinna być podana 5-12 miesięcy po drugiej szczepionce. Po zakończeniu podstawowego schematu szczepień, dawka przypominająca jest wymagana po trzech latach. Bardzo ważne jest, aby przybyć na czas na szczepienia, dlatego zaleca się zaznaczenie dat szczepień w paszporcie szczepień lub w kalendarzu” — przypomina farmaceutka.

Po każdym ukąszeniu przez kleszcza należy dokładnie obserwować miejsce ugryzienia i ogólny stan zdrowia. W przypadku podejrzenia infekcji niezbędna jest konsultacja z lekarzem.

Opr. J.B. na podst. inf. prasowej



Ekspertka Elvyra Ramaškienė apeluje o szczepienia przeciw kleszczowemu zapaleniu mózgu, gdyż leczenie nań jest tylko objawowe **Fot. mat. pras.**



Uśmiechnij się!

mrażarce...

## Hasło: Bujna wyobraźnia



**15-LECIE**

**W RYTMIE CZTERECH PÓR ROKU**

**11 MAJA O GODZ. 15.00**

**W CENTRUM KULTURY W NOWEJ WILEJCE ( UL. GEROVĖS 1 )**

Wydarzenie poprowadzi znana wileńska gawędziarka,  
Ciotka Franukowa — Pani Anna Adamowicz.

PRZED KONCERTEM ODBĘDZIE SIĘ ZBIÓRKA NA RZECZ DZIAŁU  
DZIECIĘGO HOSPICJUM W WILNIE

**Wstęp wolny!**

















**KUPNO**

Najdrożej na Litwie kupujemy lasy (dojrzałe, młode, na drewno, poręby), ziemię i zagrody. Tel. +370 651 39 039

Kupię las. Rozliczam się od razu. Tel. +370 686 03 070

Skupujemy samochody w dowolnym stanie. Załatwiamy dokumenty. Rozliczamy się na miejscu. Tel. +370 611 33 626

Drogo kupujemy las, ziemię. Załatwiamy dokumenty. Szybkie rozliczenie.

Tel. +370 606 01 125

Kupię mieszkanie w Wilnie. Może być bez remontu. Proponować różne warianty.

Tel. +370 683 73159

Kupię mieszkanie lub działkę w Wilnie. Rozliczam się od razu. Proponować różne warianty. Tel. +370 600 65 995

**USŁUGI**

Remontujemy pokrycia dachowe, fasady. Wieloletnie doświadczenie. Tanio kompletujemy materiały, udzielamy gwarancji.

Tel. +370 677 34 202

**Pokrycie dachowe, naprawa. Wilno i rejon wileński.**  
**www.vilniaus-stogai.lt**  
**Tel. +370 64471112**

Pokrycie dachowe, naprawa. Dostawa materiału. Gwarancja pracy. Niedrogo i jakościowo.

Tel. +370 606 97 218

Instalacja grobów. Produkcja pomników i tablic pamiątkowych. Renowacja starych grobów i inne prace. **www.gravas.lt**

Tel. +370 670 06 868.

Doświadczony niewidomy masażysta pomoże w łagodzeniu waszych dolegliwości. Różnego typu ma-

saże — od 14 euro. Tel. +370 675 73 750

**SPRZEDAŻ**

Sprzedajemy dachy, ogrodzenia i inne materiały budowlane w przystępnej cenie. Tel. +370 603 63 636

Sprzedajemy różnego rodzaju suche, rąbane drewno na opał w Wilnie i rejonie wileńskim. Starannie ułożone. Dostarczamy.

Tel. +370 686 866 68

Sprzedam kamienie polne. Materiał może służyć do budowy ogrodzeń, alejek, tarasów, palenisk, kwietników, na podmurówki i in. Załadunek oraz transport we własnym zakresie. Cena 20 euro/tona.

Tel. +370 600 18083 (Leon)

**PRACA**

Kobieta, Polka, 53 lata, porządna, rzetelna, z doświadczeniem pracy, może doglądać osobę w starszym wieku, pomoże w gospodarstwie.

Wilno, +370 687 127 38

**KUPUJEMY LASY**  
DOJRZAŁE, MŁODE,  
NA DREWNO, PORĘBY,  
ZIEMIĘ, ZAGRODY  
W CAŁEJ LITWIE  
**TEL. 0 676 41 155**

UAB „Krekenavos agrofirmas”  
**SKUPOJEMY BYDŁO**  
KROWY, CIELICE, BYKI  
WEDŁUG WAGI RZEŻNEJ BĄDŹ ŻYWEJ  
WAŻY, PŁACI OD RAZU, TRANSPORTUJE  
**TEL. 0 620 61179**

**um**  
UTENOS MĖSA  
**SKUPOJEMY BYDŁO**  
**+370 620 33544**

Firma potrzebuje pracownika, który potrafi wykonywać zadania podobne do zarządzania komunikacją, usługami ubezpieczeniowymi lub organizacją działalności firmy. Może to być młoda osoba z perspektywą kariery kierowniczej. Jest biuro, gabinet, można pracować również z innego miejsca. Zatrudnienie na podstawie umowy o pracę lub inna forma zatrudnienia (prowizja, indywidualna działalność itp.). Istnieje możliwość zarobku, ponieważ firma wynagradza pracowników na podstawie wyników pracy. Możliwy jest elastyczny czas pracy (pół etatu, zdalnie lub w formie spotkań). Miesięczne wynagrodzenie, w zależności od chęci dobrego zarobku, po odliczeniu podatków wynosi 2 500 euro, ale może być znacznie wyższe.

**greta.rimselyte@gmail.com Tel. +37062579108**

Zam. 2854

**Sprzedaj las**  
(do 16 000 €  
za hektar) **DROGO**  
Konsultacja i wycena bezpłatna!  
**+370 659 99929**

**Już od 20 lat**  
**UAB Ekoenergija**  
**dostarcza olej napędowy**  
**dla rolników. Dostarczamy**  
**pod Wasz adres.**  
**tel. +370 655 51543**  
**W godzinach 9-17.**

**Świadczenie pomocy prawnej w sprawach zwrotu ziemi i innych nieruchomości**

Bezpłatna pomoc prawna w sprawach zwrotu ziemi udzielana jest przez Związek Prawników Polaków na Litwie w Domu Kultury Polskiej w Wilnie przy ul. Nowogródzkiej (**Naugarduko**) **76. Pokój Nr. 211.**

Osoby zainteresowane prosimy o rejestrację pod nr **tel. (+370 5) 233 0450 w godz. 9.00 – 16.00.**

Pomoc prawną świadczą wykwalifikowani radcowie prawni i adwokaci. Projekt finansowany ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w ramach konkursu Polonia i Polacy za Granicą 2023

**ZAMÓW PRZYKRYCIE MOGIŁY ZA CENĘ Z ZESZŁEGO SEZONU!**

**Skontaktujcie się z nami, a my przyjdziemy z darmową konsultacją**

**VPU NR. 40 (2.80 x 2.50 M)**  
**3 PŁYTY + 1 POSTUMENT**  
**CENA CAŁEGO KOMPLETU: 1150 €**  
**(LUB NA RATY: 25.27 € / mies.)**

VILNIAUS  
PAMINKAI

**VILNIAUS PAMINKAI**  
**Čekoniškių g. 11, Vilnius**

**(+370) 606 78005**

**(+370) 699 17197**

**TVP**  
**WILNO**

**6.45** Studio Wilno  
**7.05** „Rodzina Treflików” film anim.  
**7.15** Alchemik  
**7.30** Pożyteczni.pl  
**7.55** „Górna półka smaku”  
**8.20** Ukryte skarby  
**8.45** Rozmowy (nie)wygodne  
**9.15** Notacje  
**9.25** Jesteśmy stąd  
**9.35** S. „Sześć sióstr”  
**10.30** Gra słów  
**10.50** Słownik polsko@polski  
**11.15** Alchemik  
**11.40** Tamte lata, tamte dni  
**12.05** S. „Królowie”  
**13.00** Info Wilno  
**13.05** Rozmowy w Mackiewiczówce  
**13.35** Polacy to wiedzą!  
**14.00** To jest grane  
**14.25** Reżyserzy  
**15.20** Jesteśmy stąd  
**15.25** Astronarium  
**15.50** Info Wilno  
**16.00** Koronka do Miłosierdzia Bożego  
**16.20** S. „Klan”  
**16.40** S. „Barwy szczęścia”  
**17.10** „Rodzina Treflików” film anim.  
**17.20** Raport naukowy  
**17.45** S. „Siedlisko”  
**18.35** Z Historią na Ty  
**19.00** Info Wilno  
**19.15** Studio Wilno  
**19.35** Z pamięci  
**19.40** S. „M jak miłość”  
**20.30** Program informacyjny  
**20.55** Pytanie dnia  
**21.05** S. „Komisarz Alex”  
**21.50** S. dok. „Lokalsi”  
**22.15** Ukryte skarby  
**22.40** Rozmowy w Mackiewiczówce  
**23.10** S. „Oficerowie”  
**23.55** Info Wilno  
**00.10** Studio Wilno

**LRT | TV**

**6.00** Hymn Republiki Litewskiej  
**6.02** Dzień dobry Litwo

**6.30**, 7.00, 7.30, 8.00, 8.30 Wiadomości  
**9.00** S. „Policja kryminalna w Lipsku”  
**9.50** S. „Krzyk o pomoc”  
**10.35** S. „Tandem”  
**11.30** „Kto i dlaczego?”  
**12.00** Obchody 80. rocznicy zakończenia II wojny światowej i ceremonia ku czci ofiar reżimów totalitarnych  
**13.00** Euromaxx  
**13.15** S. dok. „Kraje, ludzie, przygody”  
**14.00**, 15.00, 16.00, Wiadomości  
**14.20**, 15.15 Dzień dobry Litwo  
**16.15** S. „Raj dla kobiet”  
**17.00** S. „Obietnica”  
**18.00** Kto i dlaczego?  
**18.30** Ważna godzina  
**19.30** LRT słyszy  
**20.30** Panorama  
**21.00** Temat dnia  
**21.30** Urodzony tego samego dnia  
**22.30** „Wiadomości rowerowe”  
**23.00** S. „Narcos”  
**23.55** S. dok. „Kraje, ludzie, przygody”



**6.00** Filmy anim.  
**6.30** S. anim. „Tom i Jerry Show”  
**7.00** S. „Bądź blisko”  
**8.00** Szeszki na 20  
**9.00** S. „Poważne sprawy”  
**10.00** S. „Krwa- we kwiaty”  
**11.00** S. „Cena miłości”  
**12.00** „Pierwsze randki”  
**13.00** Pani chłopka  
**14.00** S. „Sekret perły”  
**15.00** S. „Ukryj mnie”  
**16.00** Wiadomości  
**16.30** Dobry wieczór, Litwo  
**18.30** Wiadomości  
**19.30** KK2  
**20.00** Całuję. Rūta  
**21.00** S. „Potrzebuję miłości”  
**21.30** Wiadomości  
**22.30** „Córki Rzeszy” dramat  
**00.25** S. „Seal Team VI”

**LRT | PLUS**

**6.00** Hymn Republiki Litewskiej  
**6.05** Bestialskie historie  
**7.00** Kto i dlaczego?  
**7.30** Litwa przemawia  
**8.30** Memora  
**9.00** Dzień dobry, Litwo  
**11.30** Jesteśmy Ukraińcami  
**12.00** Litwin w sercu  
**13.00** Notatki przyrodnika  
**13.30** Oto kino!  
**14.00** Nagrody „Książka Roku Wybory 2024”  
**15.35** S. „Krzyk o pomoc”  
**16.20** S. „Dobra Czarownica”  
**17.05** Dzień dobry, Litwo  
**19.00** Weranda  
**19.30** „Ostatnia stacja” film dok.  
**20.30** Panorama  
**21.00** Temat dnia  
**21.30** „Los i fantazje” dramat  
**23.35** Notatki przyrodnika  
**00.00** S. „Raj dla kobiet”



**6.00** Program kulinarny  
**6.30** S. „Córka ambasadora”  
**7.30** „Show dobre- go wieczoru”  
**9.00** S. „Walker, rycerz Texasu”  
**10.00** S. „W wi- rze miłości”  
**11.00** S. „Marze- nia o wolności”  
**12.00** S. „Szu- kam córki”  
**14.00** S. „Nie ma przepisu na miłość”  
**15.00** S. anim. „Simpsonowie”  
**16.00** TV3 wiadomości  
**16.30** TV Pomoc  
**18.30** TV3 wiadomości  
**19.30** „Gliny”  
**21.00** S. „Emigra- cja. Pomarańcze”  
**21.30** Wieczorne

wiadomości TV3  
**22.20** TV3 sport  
**22.30** „Odwet” film fab.  
**00.25** S. „Główna wskazówka”  
**01.30** S. „Levarge



**6.10** „Moja kuch- nia najlepsza”  
**7.30** S. „Magnum: Detektyw z Hawajów”  
**8.30** S. „Nieśmiertelny”  
**9.30** S. „Policja wodna”  
**10.30** S. „Mentalista”  
**11.30** S. „CSI. Miami”  
**12.30** S. „MacGyver”  
**13.50** „Moja kuch- nia najlepsza”  
**15.00** S. „Pod pokładem”  
**16.00** S. „Poli- cja wodna”  
**17.00** S. „Mentalista”  
**18.00** S. „CSI. Miami”  
**19.00** S. „911”  
**20.00** „Wojny kupujących”  
**20.30** „Ale numer!”  
**21.00** „Despe- rado” thriller  
**23.10** „Maksimum ryzyka” film fab.

**lrytas.tv**

**5.00** „Nowy dzień”  
**6.00** S. „Stary”  
**7.30** Nasze zwierzęta  
**8.00** S. „Poświęć wszystko”  
**9.00** S. „Agenci sprawiedliwości”  
**10.00** S. „Oddaj mi moje marzenie”  
**11.00** S. „Stary”  
**12.30** Anatomia mieszkania  
**13.00** Nowy dzień  
**14.00** S. „Historia jednego przestępstwa”  
**15.00** S. „Aleksandra”  
**16.00** Reporter  
**16.20** Sport. Pogoda  
**16.30** Litwa na żywo  
**17.00** S. „Agenci sprawiedliwości”  
**18.00** Reporter  
**18.20** Sport. Pogoda  
**18.30** S. „Stary”  
**20.00** Reporter  
**20.18** Sport. Pogoda  
**20.20** S. „Poświęć wszystko”

**21.25** S. „Oddaj mi moje marzenie”  
**22.30** Reporter  
**22.50** Sport. Pogoda  
**23.00** Litwa na żywo  
**23.30** S. „Historia jednego przestępstwa”  
**00.30** S. „Aleksandra”



**6.20** S. „Komi- sarz Alex”  
**7.25** S. „Cobra 11”  
**8.30** „Dropped”  
**9.00** „Zwiadow- ca przeszłości”  
**9.30** „Magazy- nowe wojny”  
**10.00** „Yellowstone”  
**11.00** S. „Smak śniegu”  
**12.00** „Mobilne domy”  
**13.00** „Most”  
**14.00** S. „Cobra 11”  
**15.00** S. „Bosch”  
**16.00** S. „Komi- sarz Alex”  
**18.00** S. „Simp- sonowie”  
**19.00** „Yellowstone”  
**20.00** S. „Smak śniegu”  
**21.00** „Po śladach mordercy” film fab.  
**22.45** S. „Poszu- kiwacze zagubio- nych skarbów”  
**23.45** „Most”



**6.00** S. „Wybacz nam nasze grzechy”  
**7.00** „Alaca”  
**8.00** S. „Ślepa”  
**9.00** S. „Gry Prze- znaczenia”  
**10.00** S. „Nieza- pomniany”  
**11.00** S. „Straż Przybrzeżna”  
**12.00** S. „Straż Pożarna w Chicago”  
**13.00** S. „Prawo i porządek”  
**14.00** S. „Krymina- lista Pacyfiku”  
**15.00** S. „Anupamaa”  
**15.50** S. „Wędruję w czyjejś miłości”  
**17.00** S. „Ślepa”  
**18.00** S. „Can- dice Renoir”  
**19.00** S. „Straż Pożarna w Chicago”



**20.00** S. „Prawo i porządek”  
**21.00** S. „Czarne Piaski”  
**22.40** S. „Beck IX”  
**00.35** „Złoty chłopak” dramat



**06.05** S. „Akacyjowa 38”  
**06.55** „Info Poranek”  
**07.25** „Audycje Komitetów Wyborczych”  
**08.00** „Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze”  
**08.30** „Pełnia Wiary”  
**09.00** S. „Komediantka”  
**10.00** S. „Ranczo”  
**10.55** S. „Komisarz Alex”  
**11.50** S. „Ojciec Mateusz”  
**12.50** S. „Królowie”  
**13.10** „Agrobiznes”  
**13.35** „To się optaca”  
**13.50** „Królestwo mokradeł”  
**15.00** S. „Wichrowe wzgórze”  
**16.00** „Jaka to melodia?”  
**16.45** S. „Dziedzictwo”  
**17.35** „Audycje Komitetów Wyborczych”  
**18.00** „Teleexpress”  
**18.20** „Jaka to melodia?”  
**18.55** „Klan”  
**19.25** „Reporterzy”  
**19.45** S. „Akacyjowa 38”  
**20.30** „Program informacyjny 19.30”  
**20.55** „Pytanie dnia”  
**21.30** S. „Królowie”  
**22.05** S. „Ojciec Mateusz”  
**23.05** Sprawa dla reportera  
**00.05** „Polska ma głos”



**07.15** „Muzyczne poranki”  
**08.05** „Tamte lata, tamte dni”  
**08.45** „Podróże z historią”  
**09.30** „Dobry tytuł”  
**10.10** „Prawo i

pięść” film fab.  
**12.00** „Pan na Żuławach”  
**13.15** „Reżyserzy”  
**14.15** „Portrety”  
**14.30** „Tygodnik Kulturalny”  
**15.25** „Hubal” dramat  
**17.45** „Pan na Żuławach”  
**19.00** Wydarzenie aktualne  
**19.30** „Wstęp Wolny”  
**19.45** „Arthur Miller, człowiek swojego stulecia” film dok.  
**21.00** „Hala odlotów”  
**22.00** „Wielka ucieczka” film przygodowo-histeryczny  
**01.05** „Amatorzy” dramat



**07.00** Panorama  
**07.35** „Słownik polsko@polski”  
**08.00** „Górna półka smaku”  
**08.30** „Pytanie na śniadanie”  
**12.10** „Kierunek Zachód”  
**12.30** S. „Barwy szczęścia”  
**13.00** „Gość Poranka”  
**13.25** S. „O mnie się nie martw”  
**15.05** „Studio w kontakcie”  
**15.50** „Nad Niemnem. Za wschodnią granicą”  
**16.05** S. anim. „Dziwny świat kota Filemona”  
**16.15** „Mały pingwin Pik – Pok”  
**16.30** „Program informacyjny 14.30”  
**17.00** „Słownik polsko@polski”  
**17.30** S. „Barwy szczęścia”  
**18.00** „Teleexpress”  
**18.20** „Gra słów. Krzyżówka”  
**18.50** „Teleexpress Extra”  
**19.15** „20 lat bez granic”  
**19.45** „Panorama”  
**20.10** „Informacje kulturalne”  
**20.30** „Program informacyjny 19.30”

**20.55** „Pytanie dnia”  
**21.25** S. „Furioza”  
**23.15** „Polonia 24. Tygodnik”  
**23.50** „Tylko jeden skecz”



**07.55** Był taki dzień  
**07.59** „Wojownicy czasu”;  
**08.25** „Fake czy historia?”;  
**09.05** S. „Wojenne dziewczyny”;  
**09.50** „Kuchnia Jagiellonów”;  
**10.15** „Historia Polski”;  
**11.10** Encyklopedia II wojny światowej  
**11.40** „Obywatel Zamek”; film dok.  
**12.35** „Zamek – 50 lat odbudowy”; film dok.  
**12.55** Ex Libris  
**13.15** S. „Czterdziestolatek”;  
**14.15** „Saga prastarej puszczy”; film dok.  
**15.05** Był taki dzień  
**15.10** „Laboratorium wolności. Pogromców mikrobów portrety rodzinne”; film dok.  
**16.05** Makłowicz w podróży  
**16.30** S. „Korona królów”;  
**16.50** „Ludzie i pszczoły”;  
**17.20** Był taki dzień  
**17.25** „Sensacje XX wieku”;  
**18.25** „Historia Polski”; film dok.  
**19.05** „Most”; film dok.  
**19.20** Flesz historii  
**19.35** „Ocalić od zapomnienia. Kościół św. Wojciecha 1944”; film dok.  
**20.05** S. „Wojenne dziewczyny”;  
**20.45** „Polskie 100 lat”;  
**21.10** „Zagłębie. Pamięć”; film dok.  
**22.05** „Zimna wojna”; dramat  
**23.30** „Porzucone kwiaty. Historia rodziny Ulmów”; film dok.



**01:00** Słowo życia  
**01:05** Świat w obrazach  
**01:10** Informacje dnia  
**01:30** Sanktuarium polskie  
**01:55** Poczet Wielkich Polaków  
**02:00** Regina Coeli  
**02:05** Ma się rozumieć  
**02:15** Rozmowy niedokończone  
**03:25** Święty na każdy dzień  
**03:30** Opowieści biblijne – historie animowane z Nowego Testamentu  
**04:00** Informacje dnia  
**04:20** Różaniec  
**04:50** Myśląc Ojczyzna  
**05:00** Apel Jasnogórski  
**05:20** Informacje dnia  
**05:40** Polski Punkt Widzenia  
**06:00** Wytrwali w wierze  
**07:00** Audycja Generalna Ojca Świętego Franciszka z Watykanu  
**07:50** Muzyczne chwile  
**08:00** Po stronie prawdy  
**08:55** Poczet Wielkich Polaków  
**09:00** Informacje dnia  
**09:15** Polski Punkt Widzenia  
**09:35** Słowo życia  
**09:40** Muzyczne chwile  
**09:55** Święty na każdy dzień  
**10:00** Na zdrowie  
**10:20** Opowieści biblijne – historie animowane z Nowego Testamentu  
**10:50** Mateczniki Polskości  
**11:00** Informacje dnia  
**11:15** Rozmowy niedokończone  
**12:25** Myśląc Ojczyzna  
**12:35** Przyroda i ludzie  
**13:00** Regina Coeli  
**13:03** Informacje dnia  
**13:20** Wykłady z kongresu: Katolicy a tożsamość Europy  
**13:45** Walka o życie  
**14:20** Przegląd katolickiego tygodnika „Niedziela”  
**14:30** Msza święta z Jasnej Góry  
**15:20** Muzyczne chwile  
**15:35** Canillitas  
**16:00** Po stronie prawdy  
**16:50** Ma się rozumieć  
**17:00** Informacje dnia  
**17:10** Z wędką nad wodę w Polskę i Świat  
**17:35** Sól ziemi  
**18:05** Akademia pro-life  
**18:15** Muzyczne chwile  
**18:30** Odpowiedzialni za Kościół  
**18:55** Zakończenie II wojny światowej  
**19:00** Regina Coeli  
**19:05** Informacje dnia  
**19:15** Rozmowy niedokończone  
**20:25** Święty na każdy dzień  
**20:30** Każdy małuch to potrafi  
**20:45** Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci  
**21:00** Informacje dnia  
**21:20** Różaniec  
**21:50** Głos Polski  
**22:00** Apel Jasnogórski  
**22:20** Informacje dnia  
**22:40** Polski Punkt Widzenia  
**23:00** Głos serca  
**23:45** Śmierć Hioba - rzecz o ks. Bolesławie Stefańskim



**7.00** Fani czterech kółek  
**10.00** Łowcy klasyków  
**12.00** Łowcy staroci  
**19.00** Jak to jest zrobione?  
**20.00** Łowcy staroci: renowacje  
**21.00** Łowcy staroci  
**23.00** Zapomniane i upuszczone  
**00.00** Nagi instynkt przetrwania



**6.30** Info Wilno  
**6.45** Studio Wilno  
**7.05** Superkrowe ABC  
**7.30** Imbir i Cytryna  
**8.20** Tomek na granicach...Rze-  
czypospolitej  
**8.45** Polonia 24  
**9.15** Całkiem niezła historia  
**9.30** Jesteśmy stąd  
**9.35** S. „Sześć siostr”  
**10.30** Gra słów  
**10.55** Jak to się mówi,  
czyli Kasia u Bralczyka  
**11.20** Superkrowe ABC  
**11.45** S. dok. „Lolaksi”  
**12.10** S. „Komi-  
sarz Alex”  
**13.00** Info Wilno  
**13.05** Imbir i Cytryna  
**13.30** Do śmiechu!  
**14.15** Zapomnia-  
ni, odzyskani  
**14.20** „Opowieści  
z dzikiego Madry-  
tu” film dok.  
**15.10** Notacje  
**15.25** Sonda 2  
**15.50** Info Wilno  
**16.00** Koronka do  
Miłosierdzia Bożego  
**16.20** S. „Klan”  
**16.45** S. „Bar-  
wy szczęścia”  
**17.10** Rozmowy  
na dwie głowy  
**17.15** Superkrowe ABC  
**17.45** S. „Na do-  
bre i na złe”  
**18.35** Unia  
kulinarna  
**18.50** Jesteśmy stąd  
**19.00** Info Wilno  
**19.15** Studio Wilno  
**19.35** Zapomnia-  
ni, odzyskani  
**19.40** S. „Życie nad  
rozlewiskiem”  
**20.30** Program  
informacyjny  
**20.55** Pytanie dnia  
**21.05** S. „Dom”  
**22.30** Strona  
po stronie  
**22.45** Imbir i Cytryna  
**23.05** S. „Ojciec  
Mateusz”  
**23.55** Info Wilno  
**00.10** Studio Wilno  
**00.45** S. „Na do-  
bre i na złe”



**6.00** Hymn Repu-  
blik Litewskiej  
**6.02, 6.40, 7.07,  
7.37, 8.07, 8.40**  
Dzień dobry Litwo  
**6.30, 7.00, 7.30, 8.00,  
8.30** Wiadomości  
**9.00** S. „Policja kry-  
minalna w Lipsku”  
**9.50** S. „Krzyk o pomoc”  
**10.35** S. „Tandem”  
**11.30** S. „Prywat-  
ni detektywi”  
**12.15** „Kto i dlaczego?”  
**12.45** Notatki  
przyrodnika  
**13.15** S. dok. „Kraje,  
ludzie, przygody”  
**14.00, 15.00, 16.00,**  
Wiadomości  
**14.20 15.15** Dzień  
dobry Litwo  
**16.15** S. „Raj dla kobiet”  
**17.00** S. „Obietnica”  
**18.00** Kto i dlaczego?  
**18.30** Ważna godzina  
**19.30** „Klub mody”  
**20.30** Panorama  
**21.00** Temat dnia  
**21.30** Złoty umysł  
**22.45** „Pierwszy  
reformowany” thriller  
**00.35** „Wall Stre-  
et. Pieniądze nigdy  
nie śpią” dramat



**6.00** Filmy anim.  
**6.30** S. anim. „Tom  
i Jerry Show”  
**7.00** S. „Bądź blisko”  
**8.00** Całuję. Rūta  
**9.00** S. „Poważ-  
ne sprawy”  
**10.00** S. „Krwa-  
we kwiaty”  
**11.00** S. „Cena  
miłości”  
**12.00** „Pierw-  
sze randki”  
**13.00** Pani chłopka  
**14.00** S. „Sekret perły”  
**15.00** S. „Ukryj mnie”  
**16.00** Wiadomości  
**16.30** Dobry wie-  
czór, Litwo  
**18.30** Wiadomości  
**19.30** KK2  
**21.00** „Murarz. Na  
granicy spisku” thriller  
**23.10** „Cloverfield  
Lane 10” dramat



**6.00** Hymn Repu-  
blik Litewskiej  
**6.05** LRT słyszy  
**7.00** Kto i dlaczego?  
**7.30** „Urodzony  
tego samego dnia”  
**8.30** Niedzielne  
przemyslenia  
**9.00** Dzień do-  
bry, Litwo  
**11.30** Nasza ro-  
syjska ulica  
**12.00** „Ostatnia  
stacja” film dok.  
**13.00** „Daleko  
od miasta”  
**13.30** Śpiewam Litwę  
**15.35** S. „Krzyk  
o pomoc”  
**16.20** S. „Dobra  
Czarownica”  
**17.05** Niezapo-  
mniane Wilno  
**17.15** Mistrzostwa  
Świata w Hokeju  
na Lodzie. Szwaj-  
caria – Czechy  
**19.45** Sportowe  
chwile z LRT  
**20.00** Dzień Kultury  
**20.30** S. dok. „Nie-  
zwyciężony”  
**21.00** Litew-  
skie Olimpijki  
**21.15** Mistrzostwa  
Świata w Hokeju  
na Lodzie. Szwec-  
cja – Słowacja  
**23.45** Sportowe  
chwile z LRT  
**00.00** S. „Raj  
dla kobiet”



**6.00** Program  
kulinarny  
**6.30** S. „Córka  
ambasadora”  
**7.30** „Gliny”  
**9.00** S. „Walker,  
rycerz Texasu”  
**10.00** S. „W wi-  
rze miłości”  
**11.00** S. „Marze-  
nia o wolności”  
**12.00** S. „Szu-  
kam córki”  
**14.00** S. „Nie ma  
przepisu na miłość”  
**15.00** S. anim.  
„Simpsonowie”

**16.00** TV3 wia-  
domości  
**16.30** TV Pomoc  
**17.55** Pomysł na  
dom z IKEA  
**18.30** TV3 wia-  
domości  
**19.30** „Pan Peabody i  
Sherman” film anim.  
**21.30** TV3 wia-  
domości  
**22.30** „Więzień  
labiryntu” dramat  
**00.50** „Geniusze  
zbrodni” dramat



**6.10** „Moja kuch-  
nia najlepsza”  
**7.30** S. „Magnum:  
Detektyw z Hawajów”  
**8.30** S. „Nie-  
śmiertelny”  
**9.30** S. „Poli-  
cja wodna”  
**10.30** S. „Mentalista”  
**11.30** S. „CSI. Miami”  
**12.30** S. „MacGyver”  
**13.30** „Moja kuch-  
nia najlepsza”  
**15.00** S. „Pod  
pokładem”  
**16.00** S. „Poli-  
cja wodna”  
**17.00** S. „Mentalista”  
**18.00** S. „CSI. Miami”  
**19.00** S. „911”  
**20.00** „Wojny  
kupujących”  
**20.30** „Ale numer!”  
**21.00** „Zabić wszyst-  
kich” thriller  
**22.55** „Despe-  
rado” thriller

**lrytas.tv**

**5.00** Realna mistyka  
**6.00** S. „Stary”  
**7.30** S. dok. „Niezna-  
na czeska Litwa”  
**8.00** Godzina  
TV wolność  
**9.30** Cel podróży  
**10.00** Formu-  
ła zdrowia  
**10.30** Pierwszy raz  
**11.00** Przewodnik  
po długowieczności  
**11.30** Litew-  
skie muzea  
**12.00** Kod zdrowia  
**13.00** Nowy dzień

**14.00** S. „Emi-  
lia Richards”  
**16.00** Reporter  
**16.20** Sport. Pogoda  
**16.30** Pół godzi-  
ny z Valatką  
**17.00** S. „Agenci  
sprawiedliwości”  
**18.00** Reporter  
**18.20** Sport. Pogoda  
**18.30** S. „Stary”  
**20.00** Reporter  
**20.20** S. „Poświęć  
wszystko”  
**21.25** S. „Oddaj mi  
moje marzenie”  
**22.30** Reporter  
**22.50** Sport. Pogoda  
**23.00** Anatomia  
mieszkania  
**23.30** Pół godzi-  
ny z Valatką  
**00.00** Godzina  
TV wolność



**6.20** S. „Komi-  
sarz Alex”  
**7.25** S. „Cobra 11”  
**8.30** „Dropped”  
**9.00** „Przewod-  
nik budowlany”  
**9.30** „Wojny ma-  
gazynowe”  
**10.00** „Yellowstone”  
**11.00** S. „Smak  
śniegu”  
**12.00** „Mobilne domy”  
**13.00** „Most”  
**14.00** S. „Cobra 11”  
**15.00** S. „Bosch”  
**16.00** S. „Ko-  
misarz Alex”  
**18.00** S. anim.  
„Simpsonowie”  
**19.00** „Yellowstone”  
**20.00** „Gliny”  
**21.00** „Dziewczy-  
na mojego kum-  
pla” komedia  
**23.00** „Haker” film fab



**6.00** S. „Wybacz nam  
nasze grzechy”  
**7.00** S. „Alaca”  
**8.00** S. „Ślepa”  
**9.00** S. „Gry Prze-  
znaczenia”  
**10.00** S. „Nie-  
zapomniany”  
**11.00** S. „Straż



Przybrzeżna"  
**12.00** S. „Straż  
 Pożarna w Chicago”  
**13.00** S. „Prawo  
 i porządek”  
**14.00** S. „Krymi-  
 nalista Pacyfiku”  
**15.00** S. „Anupamaa”  
**15.50** S. „Wędruję  
 w czyjejś miłości”  
**17.00** S. „Ślepa”  
**18.00** S. „Can-  
 dice Renoir”  
**19.00** S. „Straż  
 Pożarna w Chicago”  
**20.00** S. „Prawo  
 i porządek”  
**21.00** S. „Kardynał”  
**22.40** „Pod pra-  
 wem i łaską. Pilot”  
**00.35** S. „Czar-  
 ne Piaski”



**06.10** S. „Aka-  
 cjowa 38”  
**06.55** „Info Poranek”  
**07.25** „Audycje Komi-  
 tetów Wyborczych”  
**08.00** „Transmisja  
 Mszy Świętej z Sank-  
 tuarium Matki Bożej  
 na Jasnej Górze”  
**08.30** „Agape  
 Blisko Ciebie”  
**09.00** S. „Ko-  
 mediantka”  
**10.00** S. „Ranczo”  
**10.55** S. „Ko-  
 misarz Alex”  
**11.50** S. „Ojciec  
 Mateusz”  
**12.35** Okrasa  
 łamie przepisy  
**13.10** „Agrobiznes”  
**13.35** „Maga-  
 zyn Rolniczy”  
**13.50** „Królestwo  
 mokradeł”  
**15.00** S. „Wichro-  
 we wzgórze”  
**16.00** „Jaka to  
 melodia?”  
**16.40** S. „Dziedzictwo”  
**17.35** „Audycje Komi-  
 tetów Wyborczych”  
**18.00** Teleexpress  
**18.20** Jaka to  
 melodia?  
**18.55** Klan  
**19.25** Reporterzy  
**19.45** S. „Aka-  
 cjowa 38”  
**19.25** „Pytanie dnia”

**20.30** „Program  
 informacyjny 19.30”  
**20.55** „Pytanie dnia”  
**21.30** S. „Królowie”  
**22.05** S. „Ko-  
 misarz Alex”  
**23.00** „Sekielski  
 wieczorową porą”  
**00.05** „Seksmi-  
 sja” komedia



**07.10** „Muzycz-  
 ne poranki”  
**07.30** „Tamte  
 lata, tamte dni”  
**08.10** „Podró-  
 że z historią”  
**08.55** „Wstęp Wolny”  
**09.20** „Muzy-  
 ka w sieci”  
**09.40** „Hubal” dramat  
**12.05** „Pan na  
 Żuławach”  
**13.15** „Arthur Miller,  
 człowiek swojego  
 stulecia” film dok.  
**14.30** „Jak to się  
 mówi, czyli Kasia  
 u Bralczyka”  
**15.10** „Wydarze-  
 nie aktualne”  
**15.55** „Brunet wieczo-  
 rową porą” komedia  
**17.35** Koncert  
**19.25** „Portrety”  
**19.50** S. dok.  
 „Wielcy mistrzo-  
 wie malarstwa”  
**21.00** „Ptasiek”  
 film fab.  
**23.15** „Tygodnik  
 Kulturalny”  
**00.10** „Wielka uciecz-  
 ka” film przygo-  
 do-  
 wohistoryczny



**07.00** „Panorama”  
**07.35** „Polska  
 ma głos”  
**08.00** „Makłowicz  
 w podróży”  
**08.30** „Pytanie  
 na śniadanie”  
**12.10** „Informa-  
 cje kulturalne”  
**12.30** „Wszyst-  
 ko przed nami”  
**13.00** „Gość Poranka”  
**13.25** S. „Para-

da oszustów”  
**15.05** Polonia  
 24. Tygodnik  
**15.45** S. anim. „Olim-  
 piada Bolka i Lolka”  
**15.55** „Pomysto-  
 wy Dobromir”  
**16.05** S. anim. „Sceny  
 z życia smoków”  
**16.30** Program  
 informacyjny 14.30  
**17.00** „Gołas, abso-  
 lutnie!” film dok.  
**18.00** „Teleexpress”  
**18.20** „Gra słów.  
 Krzyżówka”  
**18.50** „Te-  
 leexpress Extra”  
**19.15** „Stacja  
 Innowacja”  
**19.30** „Cakkiem  
 niezła historia”  
**19.45** „Panorama”  
**20.10** „Ola Polonia”  
**20.30** „Program  
 informacyjny 19.30”  
**20.55** „Pytanie dnia”  
**21.25** „Na do-  
 bre i na złe”  
**22.20** S. „Na sygnale”  
**23.10** S. „Tygry-  
 sy Europy”  
**00.00** „Niepew-  
 ne sytuacje”



**08.15** Był taki dzień  
**08.18** Flesz historii  
**08.30** „Spór o historię”;  
**09.00** S. „Wojen-  
 ne dziewczyny”;  
**09.45** „Kuchnia  
 Jagiellonów”;  
**10.10** „Historia  
 Polski”; film dok.  
**10.50** Był taki dzień  
**10.55** Encyklopedia  
 II wojny światowej  
**11.25** „Szyszko  
 Bohusz”; film dok.  
**12.20** „Fake czy  
 historia?”;  
**12.55** Zakochaj  
 się w Polsce  
**13.20** S. „Czter-  
 dziestolatek”;  
**14.10** „Saga prastarej  
 puszczy”; film dok.  
**15.05** „Porzucone  
 kwiaty. Historia rodziny  
 Ulmów”; film dok.  
**16.00** „Szlakiem  
 miejsc niezwykłych”;

**16.05** Makłowicz  
 w podróży  
**16.30** S. „Koro-  
 na królów”;  
**16.55** „Ludzie  
 i pszczoły”;  
**17.20** „Sensa-  
 cje XX wieku”;  
**18.05** „Polski kodeks  
 honorowy”; film dok.  
**18.25** „Historia  
 Polski”; film dok.  
**19.15** „Historia  
 kuchni polskiej”;  
**19.55** S. „Wojen-  
 ne dziewczyny”;  
**20.40** „Dowódcy AK”;  
**21.00** S. dok. „Niezna-  
 na wojna na Północy”;  
**21.55** „Wszyscy  
 wiedzą”; film fab.  
**00.05** „Ekspertyza”;



**00.00** Telewizyjny  
 Uniwersytet Biblijny  
**01.00** Modlitwa w  
 Sanktuarium św.  
 Józefa w Kaliszu  
**03.25** Święty na  
 każdy dzień  
**03.30** Każdy ma-  
 luch to potrafi  
**03.45** Modlitwa  
 z telefonicznym  
 udziałem dzieci  
**04.00** Informacje dnia  
**04.20** Różaniec  
**04.50** Głos Polski  
**05.00** Apel Ja-  
 snogórski  
**05.20** Informacje dnia  
**05.40** Polski  
 Punkt Widzenia  
**06.00** Przetrwaliśmy  
**06.30** Spektakl te-  
 atralny: Powrót pośła  
**07.45** Na pallotyń-  
 skim wzgórzu  
**08.55** Poczet Wiel-  
 kich Polaków  
**09.00** Informacje dnia  
**09.15** Polski  
 Punkt Widzenia  
**09.40** Słowo życia  
**09.45** Dar powołania  
**10.10** Z wędką nad  
 wodę w Polskę i Świat  
**10.35** Święty na  
 każdy dzień  
**10.45** Jestem mamą  
**11.00** Informacje dnia  
**11.15** Bawer  
 Moja Walka  
**12.25** Głos Polski  
**12.35** Natura et Homo  
**13.00** Regina Coeli  
**13.03** Informacje dnia  
**13.20** Głos serca  
**14.05** Wyplłyn  
 na głębie  
**14.30** Msza świę-  
 ta z Jasnej Góry  
**15.20** Muzycz-  
 ne chwile  
**15.30** Drzwi do lasu  
**15.55** Słowo życia  
**16.00** Modlitwa  
 w Godzinie Miło-  
 sierdzia Koronką do  
 Bożego Miłosierdzia  
**16.20** Mocni w Wierze  
**16.50** Ma się rozumieć  
**17.00** Informacje dnia  
**17.10** Natura  
 Obiektywnie  
**17.30** Mateczni-  
 ki Polskości  
**17.40** Prosto o  
 gospodarce  
**18.00** Ojcostwo  
 polecam  
**18.30** Geopolityka  
**18.55** Poczet Wiel-  
 kich Polaków  
**19.00** Regina Coeli  
**19.05** Informacje dnia  
**19.15** Wester-  
 platte Młodych  
**20.00** Warto za-  
 uważać... w mija-  
 jącym tygodniu  
**20.30** Brat Franciszek  
**21.00** Informacje dnia  
**21.20** Różaniec  
**21.50** Myśląc Ojczyzna  
**22.00** Apel Ja-  
 snogórski  
**22.20** Informacje dnia  
**22.40** Polski  
 Punkt Widzenia  
**23.00** Fatima.  
 Ostatnia tajemnica



**7.00** Fani czte-  
 rech kótek  
**10.00** Łowcy klasyków  
**12.00** Łowcy staroci  
**14.00** Złota gorączka  
**19.00** Jak to jest  
 zrobione?  
**20.00** Łowcy sta-  
 roci: renowacje  
**21.00** Życie codzienne  
 służby granicznej  
**23.00** Kamera policyjna  
**24.00** Nagi instynkt  
 przetrwania



**7.05** Domisie  
**7.30** Tyci encyklopedia Bzyka  
**7.35** Rok w ogrodzie  
**8.05** Unia kulinarna  
**8.20** Podróż z historią  
**8.50** Tygiel  
**9.15** Reportaż TVP Wilno  
**9.25** Natura bez granic  
**9.50** Rosół polski  
**10.20** Domisie  
**10.45** S. „Żegnaj, Rockefeller”  
**11.10** Do śmiechu!  
**12.00** S. „Plebani”  
**12.40** Którędy po sztuce  
**12.50** S. dok. „Reżyserzy”  
**13.40** Saga rodów – Ród Walkiewiczów  
**14.00** Imbir i Cytryna  
**14.25** Daję słowo  
**15.10** S. „Komisarz Alex”  
**16.00** Koronka do Miłosierdzia Bożego  
**16.20** Z Historią na Ty  
**16.40** S. „Ojciec Mateusz”  
**17.25** Jesteśmy stąd  
**17.30** Nowe spojrzenie  
**18.00** Całkiem niezła historia  
**18.10** S. „Będziemy mieszkać razem”  
**19.00** Info Wilno  
**19.15** Ewangelia Litewski  
**19.25** Notacje  
**19.40** Tygiel  
**20.00** Polacy to wiedzą!  
**20.30** Program informacyjny  
**20.55** Pytanie dnia  
**21.00** „Wiedźmin” film fantast.  
**23.10** To jest grane  
**23.35** S. „Życie nad rolewiskiem”  
**00.20** Info Wilno  
**00.35** W światłach muzyki



**6.00** Hymn Republiki Litewskiej  
**6.02** Bestialskie historie  
**7.00** „Klub mody”  
**8.00** Nie mam tylu lat  
**8.30** Tutaj teraz?!  
**9.00**, 9.35, Dzień dobry Litwo  
**9.30**, 10.30, 11.30 Wiadomości  
**12.00** S. dok. „Tajemnice z góry”  
**12.55** S. dok. „Nowa Anglia z góry”  
**13.50** S. „Ojciec Brown”  
**15.30** Wiadomości  
**15.45** Koncert życzeń  
**17.00** Wyzwanie 24godzinne  
**17.30** Kuchnia Beaty  
**18.30** Wiadomości  
**19.00** Koncert  
**20.30** Panorama  
**21.00** Śpiewam Litwę  
**23.00** „Świt Planety Małej” film fantasy  
**01.10** „Pierwszy reformowany” thriller



**6.00** Filmy anim.  
**9.30** „DC Liga SuperPets” film anim.  
**11.45** „Rekin i Lava: Przygoda w 3D” film fab.  
**13.40** „Fantastyczne zwierzęta: Zbrodnie Grindewalda” film fab.  
**16.30** „Jack i Jill” komedia  
**18.30** Wiadomości  
**19.30** „Jumani: Następny poziom” komedia  
**21.55** „Stuber” komedia  
**23.45** „How It Ends” dramat



**6.00** Hymn Republiki Litewskiej  
**6.02** Tutaj i teraz?!  
**6.30** Kuchnia Beaty  
**7.25** Złoty umysł

**8.30** „Notatki przyrodnika”  
**9.00** To jest mój ogród  
**9.30** Daleko od miasta  
**10.00** Co dobrze, sąsiedzie?  
**10.30** Pahonia  
**11.00** Jesteśmy Ukraińcami  
**11.30** Nasza rosyjska ulica  
**12.00** Litwin w sercu  
**13.00** Gen ciekawości  
**13.30** Gry kosmiczne  
**14.00** Spacer  
**14.30** Ośmiornica  
**15.00** Pomoc. Obchody 600. rocznicy urodzin Mykołasa Giedroycia. Św. Transmisja na żywo Mszy św.  
**16.30** Euromaxx  
**17.00** Koncert  
**17.50** W 95. rocznicę urodzin kompozytora Vytautasa Laurušasa  
**18.15** W 145. rocznicę urodzin prawnika, profesora Mykołasa Romerisa  
**19.00** Uwaga! Szukamy sztuki  
**19.30** Perspektywa  
**20.00** Oto kino!  
**20.30** Panorama  
**21.00** „Litewskie Olimpijki”  
**21.15** Mistrzostwa Świata w Hokeju na Łodzie. Francja – Łotwa  
**23.45** „James Blunt. Jeden brytyjski cud” film dok.



**6.00** Seriale anim.  
**8.00** S. anim. „Simpsonowie”  
**9.00** „Zagroda marzeń”  
**9.30** „W świecie zwierząt”  
**10.00** „Przyszli milionerzy”  
**10.30** „Zrób sam”  
**11.00** „Przepis na dobry weekend”  
**11.30** „Wróż-

by Kotryny”  
**12.00** S. dok. „Wyścig życia”  
**13.45** „Woody Woodpecker” film anim.  
**15.20** „Pracownik miesiąca” komedia  
**17.30** „Vytaro ferma”  
**18.30** Wiadomości TV3  
**19.30** Gra „galvOK”  
**22.00** „6 dni” film fab.  
**23.55** „Hitch: Najlepszy doradca przeciętnego faceta” komedia



**6.10** „Akumulatory”  
**7.00** „Realna mistyka”  
**8.00** „Wojny kupujących”  
**9.00** „Mistrzowie LEGO”  
**10.05** S. dok. „Gry weselne”  
**11.15** „Orły lombardu”  
**12.15** „Akumulatory”  
**13.10** „Realna mistyka”  
**14.15** „Walka ekstrasensów”  
**16.30** Mistrzostwa LKL „Rytas” „7betLietkabelis”  
**19.00** Mistrzostwa LKL „Uniclub Bet Juventus” „Šiauliai – Casino Admiral”  
**21.15** „Mortal Kombat” film fab.  
**23.25** „Zabić wszystkich” thriller



**6.00** S. „Historia jednego przestępstwa”  
**8.00** S. dok. „Pod jabłonią jest biało”  
**8.30** S. dok. „Nieznana czeska Litwa. Zakaz prasy i odrodzenie narodowe”  
**9.00** S. dok. „Latarnie morskie nad morzem”  
**9.30** Cel podróży  
**10.00** Pyszne życie  
**10.30** „Kod zdrowia”  
**11.00** Czyste miasta  
**11.30** Anatomia mieszkania  
**12.00** S. „Aleksandra”

**14.00** S. „Historia jednego przestępstwa”  
**16.00** Wiadomości  
**16.30** Muzea Litwy  
**17.00** S. dok. „Ameryka – wielka podróż”  
**18.00** Wiadomości  
**18.30** Bushido ring  
**19.00** „Dzisiaj jest dużo pracy”  
**20.00** Wiadomości  
**20.20** S. „Stary”  
**23.00** Wiadomości  
**23.30** S. „Historia jednego przestępstwa”



**6.20** „Przewoźnicy kolejowi”  
**7.20** „Dropped”  
**8.20** „Inny świat. Chiny”  
**9.30** „Przewodnik budowlany”  
**10.00** „Autopilot”  
**10.30** „Gazas dugnas”  
**11.00** „Kultura odpadów”  
**11.30** „Specjalne doznania”  
**12.00** S. dok. „Region śródziemnomorski. Życie pod oblężeniem”  
**13.00** „Ostatni sprawiedliwy” dramat  
**14.00** „Piekielna droga”  
**15.00** „Wezwanie złamanej czaszki”  
**16.00** „Magazyne wojny”  
**18.00** „Licytacje”  
**19.00** „Zaginione skarby Azteków”  
**20.00** S. dok. „Sam na zimnie”  
**21.00** TV3 wiadomości  
**22.00** „Tulsa King” dramat  
**23.00** „Kod da Vinci” dramat



**6.10** „Łapacz snów”  
**6.55** S. „Powrót Molphara”  
**8.00** S. „Straż Przybrzeżna”



**10.00** „Candice Renoir”  
**11.10** Świat ogrodników  
**12.25** S. „Łapacz snów”  
**13.10** „10 lat młodszy”  
**13.45** „Teściowa lub synowa”  
**14.45** „Zamierzamy się żonami”  
**15.45** „Złoty chłopak” dramat  
**17.45** „Inna miłość”  
**18.45** S. „Wróżka”  
**19.45** S. „Śmierć w Raju”  
**21.00** S. „Uwięziony”  
**22.50** S. „Kardynał”  
**00.45** „Córka więźnia” dramat



**05.20** „Heca w zoo” komedia  
**07.05** „Balans bieli”  
**07.40** „Audycje Komitetów Wyborczych”  
**08.00** „Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze”  
**08.40** „Rok w ogrodzie”  
**09.05** „Rok w ogrodzie Extra”  
**09.20** „Pełnosprawni”  
**09.50** S. „Ranczo”  
**10.50** S. „Komisarz Alex”  
**11.50** S. „Ojciec Mateusz”  
**12.45** „Fascynujące miejsca”  
**13.15** „Bitwa o Anzio” film fab.  
**15.25** „Okrasa łamie przepisy”  
**15.55** „Sanatorium miłości”  
**16.55** S. „Dzieżdztwo”  
**17.45** „Audycje Komitetów Wyborczych”  
**18.00** „Teleexpress”  
**18.35** S. „Ojciec Mateusz”  
**19.40** „Jaka to melodia?”  
**20.30** „Program informacyjny 19.30”  
**20.55** Pytanie dnia

**21.20** S. „Profilarka”  
**22.20** „Czerwone maki” film fab.  
**00.30** S. „Zatoka szpiegów”



**07.00** „Doktor Murek” dramat  
**08.45** „Mistrzowie muzyki filmowej”  
**09.40** Koncert  
**10.45** „Brunet wieczorową porą” komedia  
**12.30** „Muzyka w sieci”  
**13.00** „Tamte lata, tamte dni”  
**13.35** „Wielki Gatsby”  
**16.10** S. dok. „Wielcy mistrzowie malarstwa”  
**17.15** Wydarzenie aktualne  
**17.40** „Alamo” western  
**20.30** „20 x 20 LAT TVP KULTURA”  
**21.00** „Podróż Fanny” dramat  
**22.50** Koncert  
**00.05** „Ptasiek” film fab.



**07.00** „Panorama”  
**07.40** „Studio w kontakcie”  
**08.30** „Pytanie na śniadanie”  
**12.15** „W poszukiwaniu dobrego filmu”  
**12.50** S. „Plecak pełen przygód”  
**14.00** „Jak to się mówi, czyli Kasia u Bralczyka”  
**14.30** S. „Na dobre i na złe”  
**15.30** „Do śmiechu!”  
**16.25** Okrasa łamie przepisy  
**17.00** Kulturalni PL  
**18.00** „Teleexpress”  
**18.20** S. „Parada oszustów”  
**19.15** Daję słowo  
**20.10** „Muzyka w sieci”  
**20.30** „Program informacyjny 19.30”

**20.55** „Pytanie dnia”  
**21.20** S. „Ranczo”  
**23.10** „Sanatorium miłości”  
**00.05** „Do śmiechu!”



**08.50** Był taki dzień  
**08.55** S. „Znak Orła”  
**09.20** Flesz historii  
**09.40** Było, nie minęło  
**10.05** S. „Daleko od szosy”  
**11.15** „Podróż z historią”  
**11.45** „Fontainebleau – prawdziwy dom francuskich monarchów” film dok.  
**12.35** „Szlakiem miejsc niezwykłych”  
**12.40** „Tajemnice początków Polski”; film dok.  
**13.45** „Najmniejsze kraje Europy”  
**14.35** „Wojownicy czasu”;  
**15.05** „Rozmowy kontrolowane”; komedia  
**16.40** Koło historii  
**17.05** Piosenką przez historię  
**17.15** „Mój ulubiony bohater Niepodległości”  
**17.20** „Historia w postaciach zapisana”  
**19.00** S. „Akwarium, czyli samotność szpiega”  
**19.50** „Jaśniej i cieplej”  
**20.30** „Przemysł – złamane marzenia”; film dok.  
**21.30** „Oblicza terroryzmu – Statek”  
**22.15** „Lekcje pana Kuki” dramat  
**23.45** „Wszyscy wiedzą” film fab.



**00.25** Regał  
**01.00** Słowo życia  
**01.05** Świat w obrazach  
**01.10** Informacje dnia

**01.30** Geopolityka  
**01.55** Poczet Wielkich Polaków  
**02.00** Regina Coeli  
**02.05** Ma się rozumieć  
**02.15** Westerplatte Młodych  
**02.55** Święty na każdy dzień  
**03.00** Warto zauważyć... w mijającym tygodniu  
**03.30** Brat Franciszek  
**04.00** Informacje dnia  
**04.20** Różaniec  
**04.50** Myśląc Ojczyzna  
**05.00** Apel Jasnogórski  
**05.20** Informacje dnia  
**05.40** Polski Punkt Widzenia  
**06.00** Natura Obiektywnie  
**06.25** Wykłady z kongresu: Katolicy a tożsamość Europy  
**06.50** Obyś był zimny albo gorący  
**07.55** Polka  
**08.25** Sól ziemi  
**08.55** Poczet Wielkich Polaków  
**09.00** Informacje dnia  
**09.15** Westerplatte Młodych  
**10.00** Telewizyjny Uniwersytet Biblijny  
**11.00** Informacje dnia  
**11.15** Retrospekcja  
**11.20** Muzyczne chwile  
**11.35** Słowo życia  
**11.40** Polski Punkt Widzenia  
**12.00** Kropelka radości  
**13.00** Regina Coeli  
**13.03** Informacje dnia  
**13.20** Warto zauważyć... w mijającym tygodniu  
**13.50** Natura Obiektywnie  
**14.20** Ocalić od zapomnienia  
**14.30** Msza święta z Jasnej Góry  
**15.20** Muzycz-

ne chwile  
**15.30** Przegląd Katolickiego Tygodnika „Niedziela”  
**15.35** Słowo życia  
**15.40** Święty na każdy dzień  
**15.45** Jak wygrać małżeństwo?  
**16.00** Spór o Morskie Oko  
**16.30** Wierzę w Boga  
**17.00** Informacje dnia  
**17.10** Historia PL  
**18.00** Żywa nić tradycji  
**18.30** Przełamując bariery  
**18.55** Poczet Wielkich Polaków  
**19.00** Regina Coeli  
**19.05** Informacje dnia  
**19.15** Rozmowy niedokończone  
**20.00** Msza Święta w intencji Ofiar katastrofy smoleńskiej i ojczyzny  
**21.00** Informacje dnia  
**21.20** Różaniec  
**21.50** Myśląc Ojczyzna  
**22.00** Apel Jasnogórski  
**22.20** Informacje dnia  
**22.40** Polski Punkt Widzenia  
**23.00** Warto być ojcem  
**23.15** Zapomniany Sprawiedliwy Tadeusz Modelski



**7.00** Jak to jest zrobione?  
**9.00** Antanas, mechanik samochodowy  
**12.00** Naprawione samochody  
**16.00** Rodzina z lasu  
**18.00** Złota gorączka  
**19.00** Poszukiwacze opali  
**20.00** Wojny bagażowe  
**21.00** Służba graniczna  
**22.00** Konkurs antyków  
**23.00** Łowcy staroci



**6.30** Info Wilno  
**6.45** Saga rodów – Ród Fałkowskich  
**7.05** Detektyw Literka  
**7.20** Baśnie i bajki polskie  
**7.35** Bazary i bazarki  
**8.00** Wilno na Dzień dobry  
**9.00** Imbir i Cytryna  
**9.25** Kulturalni PL  
**10.15** Detektyw Literka  
**10.25** Tyci encyklopedia Bzyka  
**10.30** Całkiem niezła historia  
**10.45** Ewangelia Litewski  
**11.00** Transmisja Mszy Świętej  
**13.00** Jesteśmy stąd  
**13.05** Sonda 2  
**13.30** Raport naukowy  
**13.55** S. „Plebani”  
**14.40** Rosół polski  
**15.05** Natura bez granic  
**15.35** Nowe spojrzenie  
**16.00** Koronka do Miłosierdzia Bożego  
**16.20** Wileński koncert życzeń  
**16.45** S. „Zmiennicy”  
**17.50** Anna Dymna – spotkajmy się  
**18.15** Saga rodów – Ród Fałkowskich  
**18.35** Imbir i Cytryna  
**19.00** Szansa na sukces  
**19.50** Jesteśmy stąd  
**20.00** Przegląd tygodnia  
**20.30** Program informacyjny  
**20.55** Pytanie dnia  
**21.00** S. „Gra z Cieniem”  
**21.45** Haszta-gi tygodnia  
**22.25** Jesteśmy stąd  
**22.30** Wileński koncert życzeń  
**22.55** Daję słowo  
**23.45** Przegląd tygodnia  
**00.15** S. „Reżyserzy”  
**01.00** Program informacyjny



**6.00** Hymn Republiki Litewskiej  
**6.02** Oto kino  
**6.30** Litwin w sercu  
**7.30** Dzień Kultury  
**8.00** Świąteczne myśli  
**8.30** „Dobrze jest mieszkać na wsi.”  
**9.00** „To jest mój ogród.”  
**9.30** „Notatki przyrodnika”  
**10.00** Encyklopedia Gustawa  
**10.30** Dzieci tysiąclecia  
**11.30** S. dok. „Zielona Planeta”  
**12.25** S. dok. „Ziemia z kosmosu”  
**13.20** S. dok. „Małe zwierzęta”  
**13.45** Euromaxx  
**14.00** S. „Dążyć”  
**15.30** Wiadomości  
**15.45** „Detektywi historii”  
**16.45** Dajmy czadu!  
**18.00** Tydzień z „Wiadomości Rowerowe”  
**18.30** Wiadomości  
**19.00** „Okno na władzę”  
**19.30** Tydzień  
**20.30** Panorama  
**21.00** S. „Panna Scarlet i książkę”  
**21.55** „Kiedy w Rzymie” komedia  
**23.25** „Wall Street. Pieniądze nigdy nie śpią” dramat  
**01.35** Nagrody kampanii „Książka Roku Wybory 2024”



**6.00** Filmy anim.  
**9.30** „Małolaty na obozie” komedia  
**11.25** „Obcy na poddaszu” komedia  
**13.15** „Ściągany” komedia  
**15.05** „Czarownica” komedia  
**17.20** Teleloto TV gra  
**18.30** Wiadomości  
**19.30** „Niesamowity

SpiderMan 2” film fab.  
**22.15** „Tenet” thriller  
**01.15** „Sierota. Narodziny zła” film fab.



**6.00** Hymn Republiki Litewskiej  
**6.02** Filmy anim.  
**8.30** S. „Szkoła Superbohaterów”  
**8.45** S. „Śledczy”  
**9.00** Gry kosmiczne  
**9.30** Droga  
**10.00** 7 dni Kowna  
**10.30** Wiara i życie  
**11.00** Nie mam tytułu lat  
**11.30** Menora  
**12.00** Myśli na święta  
**12.30** „Świnio-pas” bajka  
**13.30** S. „Anna z literą E”  
**15.00** „Joe Ktoś” komediodramat  
**16.35** S. anim. „Bluey”  
**17.00** S. dok. „Niezwyciężony”  
**17.30** Otwarta kombinacja  
**18.00** Litewska liga piłkarska  
**18.00** „TOPsport A”. „Dawinawa” – „Szawle”  
**20.30** Panorama  
**21.15** Mistrzostwa Świata w Hokeju na Lodzie. Norwegia–Czechy  
**23.45** S. „Dążyć”



**6.00** Seriale anim.  
**8.00** S. anim. „Simpsonowie”  
**9.00** „La Maistas. Wezwanie”  
**10.00** „Świat według kobiet”  
**11.00** „Zagroda marzeń”  
**12.00** „Dzika Meksyk”  
**13.10** S. dok. „Sekretne życie ośmiornic”  
**14.10** „Moja dziewczyna” komedia  
**16.20** „Naręczona dla księcia” film fab.  
**18.30** TV3 wiadomości  
**19.30** „Rzuca-

my monetą”  
**21.00** „American Assassin” film fab.  
**23.10** „No Escape” film fab.  
**01.25** „Więzień labiryntu” dramat



**6.00** „Akumulatory”  
**7.00** „Realna mistyka”  
**8.00** „Kolory lasu”  
**8.30** „Róg tura”  
**9.00** Program sportowy  
**10.05** S. dok. „Gry weselne”  
**11.15** „Orły lombardu”  
**12.15** „Akumulatory”  
**13.15** „Realna mistyka”  
**14.20** „Walka ekstrasensów”  
**16.30** Mistrzostwa LKL „Wolves Twinsbet” „Neptūnas”  
**19.00** Mistrzostwa LKL „CBet” „Žalgiris”  
**21.15** „Liga nietylaknych” film fab.  
**23.05** S. „The Grand Tour”



**6.00** S. „Historia jednego przestępstwa”  
**8.00** Muzea litewskie  
**8.30** „Dzisiaj jest dużo pracy”  
**9.30** Nasze zwierzęta  
**10.00** Przewodnik po długowieczności  
**10.30** Najlepsze  
**11.00** Kod zdrowia  
**12.00** S. „Aleksandra”  
**14.00** S. „Historia jednego przestępstwa”  
**16.00** Wiadomości  
**16.30** 24/7  
**17.30** Pół godziny z Valatką  
**18.00** Wiadomości  
**18.30** W świecie koszykówki  
**19.00** Godzina TV wolność  
**20.00** Wiadomości  
**20.20** S. „Stary”  
**22.30** Wiadomości  
**23.30** S. „Historia jednego przestępstwa”



**6.15** „Przewoźnicy kolejowi”  
**7.15** „Dropped”  
**8.15** „Inny świat. Indonezja”  
**9.30** „Na jednym końcu haczyk”  
**10.00** „Zwiadowca przeszłości”  
**10.30** „Egza-dugnas”  
**11.00** S. dok. „Afrykańscy myśliwi”  
**12.00** S. dok. „Przetwaj w lasach Amazonii”  
**13.00** „Ostatni sprawiedliwy” dramat  
**14.00** „Piekielna droga”  
**15.00** „Wezwanie złamanej czaszki”  
**16.00** „Magazy-nowe wojny”  
**19.00** „Zaginione skarby Azteków”  
**20.00** S. dok. „Sam na zimnie”  
**21.00** TV3 wiadomości  
**22.00** NBA Action  
**01.00** „Po śladach mordercy” film fab.



**6.10** „Łapacz snów”  
**6.55** S. „Powrót Molphara”  
**8.00** S. „Straż Przybrzeżna”  
**10.00** „Candice Renoir”  
**11.10** Świat ogrodników  
**12.25** S. „Łapacz snów”  
**13.00** Pozdrowienia  
**15.45** „Złoty chłopak” dramat  
**17.45** „Inna miłość”  
**18.45** S. „Wróżbita”  
**19.45** S. „Śmierć w Raju”  
**21.00** S. „Morderstwo w...”  
**22.50** „Człowiek nieracjonalny” dramat  
**00.45** S. „Uwięziony”





**07.05** „Słownik polsko@polski”  
**07.35** „Audycje Komitetów Wyborczych”  
**07.55** „Słowo na niedzielę”  
**08.00** „Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Łagiewnikach”  
**09.00** „Tydzień”  
**09.30** „Moje zdrowie”  
**10.00** S. „Wojna domowa”  
**10.40** S. „Jan Serce”  
**11.55** S. „Komisarz Alex”  
**12.55** „Między ziemią a niebem”  
**13.00** Anioł Pański  
**13.15** „Między ziemią a niebem”  
**13.45** „Pielgrzymi Nadziei”  
**14.05** „Europejska Amazonia”  
**15.10** „Trędowata” melodramat  
**16.55** S. „Dziedzictwo”  
**17.45** „Audycje Komitetów Wyborczych”  
**18.00** „Teleexpress”  
**18.35** „Daję słowo”  
**19.40** „Jaka to melodia?”  
**20.30** „Program informacyjny 19.30”  
**20.55** Pytanie dnia  
**21.20** S. „Zatoka szpiegów”  
**22.20** „Rolnik szuka żony”  
**23.25** „Czas na miłość” komedia  
**01.35** „Seksmisja” komedia



**07.00** Koncert  
**08.00** „Rozmowy (nie)wygodne”  
**09.00** „Liturgia i nabożeństwa”  
**09.50** „Ukraińska czytanka”  
**10.05** „Agatha Christie: w stulecie Herkulesa Poirota i Miss

Marple” film dok.  
**11.25** S. „Anielskie śniadanie”  
**12.35** „Od ucha do ucha”  
**13.10** „W poszukiwaniu dobrego filmu”  
**13.50** „West Side Story” musical  
**16.35** „Mistrzowie muzyki filmowej”  
**17.35** „Dobry tytuł”  
**18.15** „Niedziela z...”  
**20.40** „Ukraińska czytanka”  
**21.00** „Urodzony 4 lipca” dramat  
**23.30** „Jack Nicholson: diabelski uśmiech Hollywood” film dok.  
**00.45** „Muzyka w sieci”



**07.00** „Panorama”  
**07.35** „Muzyka w sieci”  
**07.55** „Kiedyś to było...”  
**08.30** „Życie lasu. Storczyki”  
**09.15** „Rozmowy kontrolowane” komedia  
**10.50** Słowo na niedzielę  
**11.00** Transmisja Mszy Świętej  
**13.00** Anioł Pański  
**13.15** „Między ziemią a niebem”  
**13.50** „Matka Papieża”  
**14.15** „Jerzy Duduś Matuszkiewicz”  
**15.15** Piłka nożna Betlic  
**18.00** „Teleexpress”  
**18.20** S. „Parada oszustów”  
**19.30** „Szansa na sukces. Opole 2025”  
**20.30** „Program informacyjny 19.30”  
**20.55** „Pytanie dnia”  
**21.20** S. „Stulecie Winnych”  
**22.10** „TU POLONIA”  
**22.15** Koncert  
**23.20** „To ja, złodziej” komedia  
**01.00** „Tylko jeden skecz”



**08.35** Był taki dzień  
**08.39** S. „Znak Orła”  
**09.05** „Święty w mundurze” film dok.  
**09.35** „Jest takie miejsce”  
**10.05** S. „Daleko od szosy”  
**11.15** Na Tropach Historii  
**11.25** „Podróże z historią”  
**11.55** „Żółw błotny. Osobliwy relikw polskiej przyrody” film dok.  
**12.50** S. dok. „Wszystkie kolory świata”  
**13.45** „Góry Europy”  
**14.35** Był taki dzień  
**14.40** „Wojownicy czasu”  
**15.10** „Skutki noszenia kapelusza w maju” film obycz.  
**16.30** „Kwestia sumienia” film TVP  
**16.55** „Daisy. Wspomnienie minionego świata” film dok.  
**18.00** Fake czy historia?  
**18.35** S. dok. „Nieznana wojna na Północy”  
**19.30** S. „Akwarium, czyli samotność szpiega”  
**20.20** „Zaginione Skarby”  
**20.30** „Historia polskiego sportu”  
**21.15** „Ostatnia Habsburżanka” film dok.  
**22.00** „Rozmowy kontrolowane” komedia  
**23.35** „Lekcje pana Kuki” film obycz.



**00.00** Odpowiedzialni za Kościół  
**00.30** Promień z Fatimy  
**01.00** Słowo życia  
**01.05** Świat w obrazach  
**01.10** Informacje dnia  
**01.30** Przeka-

mując bariery  
**01.55** Poczet Wielkich Polaków  
**02.00** Regina Coeli  
**02.05** Święty na każdy dzień  
**02.15** Rozmowy niedokończone  
**03.00** Msza Święta w intencji Ofiar katastrofy smoleńskiej i ojczyzny  
**04.00** Informacje dnia  
**04.20** Różaniec  
**04.50** Myśląc Ojczyzna  
**05.00** Apel Jasnogórski  
**05.20** Polski Punkt Widzenia  
**05.40** Odpowiedzialni za Kościół  
**06.05** Iluminator  
**07.00** Jestem mamą  
**07.15** Mocni w Wierze  
**07.45** Muzyczne chwile  
**07.50** Regał  
**08.25** Aby we wszystkim Bóg był uwielbiony  
**08.45** Ocalić od zapomnienia  
**08.55** Poczet Wielkich Polaków  
**09.00** Słowo życia  
**09.05** Polski Punkt Widzenia  
**09.25** Święty na każdy dzień  
**09.30** „Mazurek Dąbrowskiego” – od piosenki żołnierskiej do hymnu narodowego  
**10.00** Prymas Stefan Wyszyński  
**10.10** Spotkanie z Magdaleną Buczek  
**10.15** Manna z Nieba  
**10.30** Msza święta z Jasnej Góry  
**11.35** Przegląd Katolickiego Tygodnika „Niedziela”  
**11.40** Kapelani niepodległej  
**12.50** Muzyczne chwile  
**13.00** Regina Coeli z Ojcem Świętym Franciszkiem  
**13.15** Papież Polak do Rodaków  
**14.05** Pod tym znakiem zwyciężysz  
**15.10** Oto jestem  
**16.00** Wiśń to też Polska  
**17.00** Informacje dnia  
**17.10** Koncert życzeń  
**17.50** Credo: Wiera Kościoła  
**18.00** Natura et Homo  
**18.30** Sól ziemi  
**18.55** Poczet Wielkich Polaków  
**19.00** Regina Coeli  
**19.05** Informacje dnia  
**19.15** Rozmowy niedokończone  
**20.25** Święty na każdy dzień  
**20.30** Moja katolicka rodzina  
**21.00** Informacje dnia  
**21.20** Różaniec  
**21.50** Myśląc Ojczyzna  
**22.00** Apel Jasnogórski  
**22.20** Informacje dnia  
**22.40** Retrospekcja  
**22.45** Stan Bezpieczeństwa Państwa  
**22.55** Święty na każdy dzień  
**23.00** Mocni Jego mocą  
**23.30** Muzyczne chwile  
**23.45** Jak wygrać małżeństwo?



**7.00** Jak to jest zrobione?  
**9.00** Fani czterech kółek  
**11.00** Łowcy staroci: renowacje  
**15.00** Zapomniane i upuszczone  
**17.00** Fani czterech kółek  
**18.00** Zapomniane i upuszczone  
**19.00** Restauratorzy  
**20.00** Łowcy staroci: renowacje  
**23.00** Zapomniane i upuszczone



**6.30** Z Historią na Ty  
**6.50** Pałace i rezydencje Lubelszczyzny  
**7.05** „Kasztania-ki” film anim.  
**7.25** Jedzenie ma znaczenie  
**7.50** Makłowicz w podróży  
**8.15** Po prostu na wieś  
**8.40** Przegląd tygodnia  
**9.10** Nowe spojrzenie  
**9.35** S. „Sześć sióstr”  
**10.30** Gra słów  
**10.55** Słownik polsko@polski  
**11.30** Detektyw Literka  
**11.45** Notacje  
**12.00** Pałace i rezydencje Lubelszczyzny  
**12.15** S. „Życie nad rozlewiskiem”  
**13.00** Info Wilno  
**13.05** Litwa nieoczywista  
**13.20** Kulturalni PL  
**14.10** Notacje  
**14.20** „Jedyny taki duet na świecie” film dok.  
**15.10** Portrety wileńskie  
**15.25** Polacy to wiedzą!  
**15.50** Info Wilno  
**16.00** Koronka do Miłosierdzia Bożego  
**16.20** S. „Klan”  
**16.45** S. „Barwy szczęścia”  
**17.10** „Kasztania-ki” film anim.  
**17.20** Detektyw Literka  
**17.40** S. „Remiza”  
**18.30** Wileński koncert życzeń  
**19.00** Info Wilno  
**19.15** Studio Wilno  
**19.35** Klub u rektorów  
**20.30** Program informacyjny  
**20.55** Pytanie dnia  
**21.05** S. „War to kochać”  
**21.50** „Tamte lata, tamte dni”  
**22.15** Po prostu na wieś  
**22.40** Litwa nieoczywista  
**22.55** Jesteśmy stąd

**23.05** S. „Pogoda na piątek”  
**23.45** Info Wilno  
**00.00** Studio Wilno  
**00.20** Wileński koncert życzeń



**6.00** Hymn Republiki Litewskiej  
**6.02** Dzień dobry Litwo  
**6.30**, 7.00, 7.30, 8.00, 8.30 Wiadomości  
**9.00** S. „Policja kryminalna w Lipsku”  
**9.50** S. „Krzyk o pomoc”  
**10.35** S. „Tandem”  
**11.30** S. „Prywatni detektywi”  
**12.15** „Kto i dlaczego?”  
**12.45** „Notatki przyrodnika”  
**13.15** S. dok. „Kraje, ludzie, przygody”  
**14.00**, 15.00, 16.00, Wiadomości  
**14.20**, 15.15 Dzień dobry Litwo  
**16.15** S. „Raj dla kobiet”  
**17.00** S. „Obietnica”  
**18.00** Kto i dlaczego?  
**18.30** Ważna godzina  
**19.30** Historie rzeczy  
**20.30** Panorama  
**21.00** Temat dnia  
**21.30** „LRT forum”  
**22.30** „Wiadomości rowerowe”  
**23.00** S. „Narcos”  
**23.50** S. dok. „Kraje, ludzie, przygody”



**6.00** Filmy anim.  
**6.30** S. anim. „Tom i Jerry Show”  
**7.00** S. „Bądź blisko”  
**8.00** KK2  
**9.30** S. „Poważne sprawy”  
**10.00** S. „Krwa-we kwiaty”  
**11.00** S. „Cena miłości”  
**12.00** „Pierwsze randki”  
**13.00** Pani chłopka  
**14.00** S. „Sekret perły”  
**15.00** S. „Ukryj mnie”  
**16.00** Wiadomości  
**16.30** Dobry wieczór, Litwo

**18.30** Wiadomości  
**19.30** KK2  
**20.00** Od...do...  
**21.00** S. „Potrzebuję miłości”  
**21.30** Wiadomości  
**22.30** „Na fali ryzyka” thriller  
**00.25** S. „Seal Team VI”



**6.00** „Hymn Republiki Litewskiej”  
**6.05** „Klub mody”  
**7.00** „Kto i dlaczego?”  
**7.30** Tydzień  
**8.30** 7 dni w Kownie  
**9.00** Dzień dobry, Litwo  
**11.30** Daleko od miasta  
**12.00** Uwaga! Szukamy sztuki.  
**12.30** „Perspektywa”  
**13.00** Gen ciekawości  
**13.30** Dzień Kultury  
**14.00** Koncert życzeń  
**15.05** Nie mam tylu lat.  
**15.35** S. „Krzyk o pomoc”  
**16.20** S. „Dobra Czarownica”  
**17.00** Sportowe chwile z LRT  
**17.15** Mistrzostwa Świata w Hokeju na Lodzie. USA – Szwajcaria  
**19.45** Litewskie Olimpijki  
**19.00** Młodzież LRT OPUS  
**20.00** S. „Niezwyciężony”  
**21.30** Panorama  
**21.00** „Temat dnia”  
**21.30** „AC/DC. Wiecznie młodzi” film dok.  
**22.30** Wileński Jazz 2022  
**00.00** S. „Raj dla kobiet”



**6.00** Program kulinarny  
**6.30** S. „Córka ambasadora”  
**7.30** „Świat według kobiet”  
**8.30** „Wróżby Kotryny”  
**9.00** S. „Walker, rycearz Texasu”  
**10.00** S. „W wirze miłości”

**11.00** S. „Marzenia o wolności”  
**12.00** S. „Szukam córki”  
**14.00** S. „Nie ma przepisu na miłość”  
**15.00** S. anim. „Simpsonowie”  
**16.00** TV3 wiadomości  
**16.30** TV Pomoc  
**18.30** TV3 wiadomości  
**19.30** „Remyga. Niewidzialne życie mistrza”  
**21.00** S. „Emigracja. Pomarańcze”  
**21.30** Wieczorne wiadomości TV3  
**22.20** TV3 sport  
**22.30** „Mroczna prawda” film fab.  
**00.45** S. „Główna wskazówka”



**6.10** „Zasady mojej kuchni”  
**7.30** S. „Magnum: Detektyw z Hawajów”  
**8.30** S. „Nieśmiertelny”  
**9.30** S. „Policja wodna”  
**10.30** S. „Mentalista”  
**11.30** S. „CSI. Miami”  
**12.30** S. „MacGyver”  
**13.30** „Moja kuchnia najlepsza”  
**15.00** S. „Pod pokładem”  
**16.00** S. „Policja wodna”  
**17.00** S. „Mentalista”  
**18.00** S. „CSI. Miami”  
**19.00** S. „911”  
**20.00** „Wojny kupujących”  
**20.30** „Ale numer!”  
**21.00** „G. I. Joe: Odwet” film fab.  
**23.10** „Liga nieetykalnych” film fab.



**5.00** Najlepsze  
**5.30** Przewodnik po długowieczności  
**6.00** Cel podróży  
**6.30** 24/7  
**7.30** W świecie koszykówki  
**8.00** S. dok. „Poświęcić wszystko”  
**9.00** S. dok. „Agenci sprawiedliwości”

**10.00** S. „Oddaj mi moje marzenie”  
**11.00** S. „Stary”  
**12.30** Wybieram naukę  
**13.00** Nowy dzień  
**14.00** S. „Historia jednego przestępstwa”  
**15.00** S. „Aleksandra”  
**16.00** Reporter  
**16.20** Sport. Pogoda  
**16.30** Litwa na żywo  
**17.00** S. dok. „Ameryka – wielka podróż”  
**18.00** Reporter  
**18.20** Sport. Pogoda  
**18.30** Godzina TV wolność  
**20.00** Reporter  
**20.18** Sport. Pogoda  
**20.20** S. „Emilia Richards”  
**21.25** S. „Królowa gry”  
**22.30** Reporter  
**22.50** Sport. Pogoda  
**23.00** Litwa na żywo  
**23.30** S. „Historia jednego przestępstwa”



**5.30** „Komisarz Alex”  
**7.30** S. „Cobra 11”  
**8.30** „Autopilot”  
**9.00** „Gazas dugnas”  
**9.30** „Kultura odpadów”  
**10.00** „Myśliwi Afryki”  
**11.00** S. „Smak śniegu”  
**12.00** „Domy mobilne”  
**13.00** „Most”  
**14.00** S. „Cobra 11”  
**15.00** S. „Bosch”  
**16.00** S. „Komisarz Alex”  
**18.00** S. „Simpsonowie”  
**19.00** „Yellowstone”  
**20.00** S. „Smak śniegu”  
**21.00** „Greenland” thriller  
**23.20** „Mroczna otchłań” dramat



**6.00** S. „Wybacz nam nasze grzechy”  
**7.00** „Alaca”  
**8.00** S. „Ślepa”  
**9.00** S. „Gry Przeznaczenia”  
**10.00** S. „Niezapomniany”  
**11.00** S. „Straż



Przybrzeżna"

**12.00** S. „Straż  
Pożarna w Chicago"**13.00** S. „Prawo  
i porządek"**14.00** S. „Krymina-  
lista Pacyfiku"**15.00** S. „Anupamaa"**15.50** „Wędruję w  
czyjejś miłości"**17.00** S. „Ślepa"**18.00** S. „Can-  
dice Renoir"**19.00** S. „Straż  
Pożarna w Chicago"**20.00** S. „Prawo  
i porządek"**21.00** S. „Detektyw  
Chelsea I. Zapła-  
ta za grzech"**22.50** S. „Mor-  
derstwo w..."**00.55** „Złoty Chłopiec"**06.05** S. „Akacyjowa 38"**06.55** „Info Poranek"**07.25** „Audycje Komitetów Wyborczych"**08.00** „Transmisja  
Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej  
na Jasnej Górze"**08.30** „Studio Raban"**09.00** S. „Ko-  
mediancka"**10.00** S. „Ranczo"**10.55** S. „Komi-  
sarz Alex"**11.45** S. „Ojciec  
Mateusz"**12.35** S. „Królowie"**13.10** „Agrobiznes"**13.35** „Maga-  
zyn Rolniczy"**13.55** „Europej-  
ska Amazonia"**15.00** S. „Wichro-  
we wzgórze"**16.05** S. dok.  
„Misja: Ratunek.  
Służby w akcji"**16.40** S. „Dziedzictwo"**17.35** „Audycje Komitetów Wyborczych"**18.00** „Teleexpress"**18.20** „Jaka to  
melodia?"**18.55** „Klan"**19.25** „Reporterzy"**19.45** S. „Akacyjowa 38"**20.30** „Program  
informacyjny 19.30"**20.55** „Pytanie dnia"**21.30** Debata  
prezydencka**23.15** „Tom Cru-  
ise, wieczne mło-  
dy" film dok.**00.20** „Balans bieli"**07.15** „Muzycz-  
ne poranki"**08.10** „Tamte  
lata, tamte dni"**08.50** Podróż  
z historią"**09.30** „Od ucha do  
ucha" film anim.**10.10** Koncert**12.00** S. „Ani-  
elskie śniadanie"**12.50** Wydarze-  
nie aktualne**13.10** „Jerzy No-  
wosielski. Maestro od  
marzenia" film dok.**14.05** Wstęp wolny**14.25** „Tamte  
lata, tamte dni"**15.00** Wydarze-  
nie aktualne**15.25** „Alamo" western**18.15** „Pan na  
Żuławach"**19.15** „Tygodnik  
Kulturalny"**20.15** S. dok. „Dźwięk  
Nowego Jorku"**21.00** „Rocky" dramat**23.10** „Hala odlotów"**00.10** „Nauczy-  
ciel" film fab.**07.00** „Panorama"**07.35** „Śladami fryz-  
yjskiego misjonarza"**08.00** „Na tropie  
przypraw. Pikant-  
nie i słodko."**08.30** „Pytanie  
na śniadanie"**12.10** „Ola Polonia"**12.30** S. „Barwy  
szczęścia"**13.00** „Gość Poranka"**13.25** S. „Stule-  
cie Winnych"**14.20** „Audycje Komitetów Wyborczych"**14.50** „Polacy Świata"**15.05** „Kulturalni PL"**16.05** „Cześć, czy  
mogę Cię zjeść?"**16.15** „Rozmowy  
na dwie głowy"**16.30** „Program  
informacyjny 14.30"**17.00** „Królowie"**17.30** S. „Barwy  
szczęścia"**18.00** „Teleexpress"**18.20** „Gra słów.  
Krzyżówka"**18.50** „Te-  
leexpress Extra"**19.15** „Słownik  
polsko@polski"**19.45** „Panorama"**20.00** Polacy Świata**20.10** „Wynalaz-  
ki na medal"**20.30** „Program  
informacyjny 19.30"**20.55** Pytanie dnia**21.30** „Debata"**23.05** „Kulturalni PL"**21.25** S. „Boża  
podszewka"**23.35** „Kiedyś to było..."**08.10** Był taki dzień**08.14** Fake czy  
historia?"**08.45** „Ex Libris"**09.10** S. „Wojen-  
ne dziewczyny"**09.55** „Kuchnia  
Jagiellonów"**10.20** „Historia  
Polski" film dok.**11.05** „Encyklopedia  
II wojny światowej"**11.30** „Szlakiem  
miejsc niezwykłych"**11.40** S. dok.  
„Najmniejsze  
kraje Europy"**12.30** „Zamki kresowe  
Rzeczypospolitej"**12.50** „Spór o historię"**13.20** S. „Czter-  
dziestolatek"**14.15** Na Tro-  
pach Historii**14.25** „Góry Europy"**15.20** „Fontain-  
bleau" film dok.**16.10** „Makłowicz  
w podróży"**16.35** S. „Koro-  
na królów"**17.00** „Ludzie  
i pszczoły"**17.25** „Sensa-  
cje XX wieku"**18.15** „Historia Polski"**19.05** „Polskie 100 lat"**19.30** „Ex Libris"**19.50** „Flesz historii"**20.05** S. „Wojen-  
ne dziewczyny"**20.45** „Meldunek przy-  
niósł gołąb" film dok.**21.15** „Historia w  
postaciach zapisana"**23.10** Był taki dzień**23.15** „Ostatnia Habs-  
burżanka" film dok.**00.00** „Spór o historię"**00.00** Jak my to  
wizymy z dale-  
ka widać lepiej**00.30** Tam, gdzie  
Bóg płacze**01.00** Słowo życia**01.05** Świat w  
obrazach**01.10** Informacje dnia**01.30** Sól ziemi**01.55** Poczet Wiel-  
kich Polaków**02.00** Msza świę-  
ta z Jasnej Góry**03.00** Regina Coeli  
z Ojcem Świętym  
Franciszkiem**03.15** Rozmowy  
niedokończone**04.20** Różaniec**04.50** Myśląc  
Ojczyzna**05.00** Apel Ja-  
snogórski**05.20** Informacje dnia**05.40** Tam, gdzie  
Bóg płacze**06.10** Sanktu-  
aria polskie**06.30** Odpowie-  
dzialni za Kościół**07.00** Wołyń – nieroz-  
liczone ludobójstwo**08.15** Jasnogór-  
skie cuda i łaski**08.55** Poczet Wiel-  
kich Polaków**09.00** Informacje dnia**09.15** Wieś to  
też Polska**10.15** Słowo życia**10.20** Credo: Wia-  
ra Kościoła**10.30** Moja kato-  
licka rodzina**10.55** Święty na  
każdy dzień**11.00** Informacje dnia**11.15** Rozmowy  
niedokończone**12.20** Stan Bezpie-  
czeństwa Państwa**12.30** Warto  
być ojcem**12.45** Muzycz-  
ne chwile**13.00** Regina Coeli**13.03** Informacje dnia**13.20** János Es-  
terházy. Niewy-  
mazana historia**14.20** Słowo życia**14.30** Msza świę-  
ta z Jasnej Góry**15.20** Muzycz-  
ne chwile**15.30** Człowiek  
bez twarzy**16.00** Kurierskim szla-  
kiem. Azymut Węgry**16.50** Ma się  
rozumieć**17.00** Informacje dnia**17.10** Sanktu-  
aria polskie**17.30** Porady Me-  
dyczne Bonifratrów**18.00** Świadkowie**18.20** Muzycz-  
ne chwile**18.30** Spotkanie  
Rodziny Radia Maryja**21.00** Informacje dnia**21.20** Różaniec**21.50** Myśląc Ojczyzna**22.00** Apel Ja-  
snogórski**22.20** Informacje dnia**22.40** Polski  
Punkt Widzenia**23.00** Z wędką nad  
wodę w Polskę i Świat**23.30** Filmowe  
Życiorysy PL**7.00** Fani cze-  
rech kótek**9.00** Jak to działa?**10.30** Skarby z szopy**12.00** Łowcy staroci**17.30** Skarby z szopy**18.00** Zapomnia-  
ne i upuszczone**19.00** Jak to jest  
zrobione?**21.00** Show  
przetrawiania**22.00** Zabój-  
cze łowienie**01.00** Nagi instynkt  
przetrawiania

## Marzenie wędkarza – sum większy niż człowiek



Pochodzący z Francji pasjonat wędkowania złowił w pobliżu miasta Castelo Branco we wschodniej Portugalii sumę pospolitego o wadze 102 kg. Ryba ta uchodzi na Półwyspie Iberyjskim za gatunek inwazyjny. Wędkarz Joaquim Jonquieres poinformował, że choć ryba została złowiona na wędkę, to konieczny był udział trzech innych osób, które pomogły ujarzmić sumę. Ryba wielokrotnie szarpała żyłkę, wynurzała się, by następnie z impetem iść na dno – stawiała opór przez około 30 minut – opowiadał Francuz, który wyłowił mierzący 2,33 m okaz sumy. Rybę wyłowił korzystając z 25-centymetrowego haczyka.  
Fot. Pixabay.com

## Kontrowersje wokół sprzedaży klejnotów Buddy

Indyjskie ministerstwo kultury zagroziło podjęciem kroków prawnych przeciwko domowi aukcyjnemu Sotheby's w Hongkongu, jeżeli nie zostanie wstrzymana aukcja klejnotów związanych z relikwiami Buddy. Rząd Indii domaga się zwrotu cennych przedmiotów, a sprawa wywołała międzynarodowe kontrowersje. Kolekcja odkryta przez Williama Claxtona Peppe zawiera prawie 1800 cennych przedmiotów, w tym pereł, rubinów, topazów, szafirów i złotych płytek, a także urnę z kośćmi, uznawanymi za relikwie Buddy. Skarb ten, datowany na ponad 2 tys. lat, jest jednym z najważniejszych odkryć archeologicznych, związanym z miejscem narodzin Buddy w Indiach. Ministerstwo podkreśla, że klejnoty te nie mogą być traktowane jak zwykłe okazy, lecz jako święte przedmioty, mające ogromne znaczenie religijne i kulturowe. Sprawa ta dotyczy nie tylko kwestii prawa własności, ale również szacunku dla dziedzictwa i tradycji.

## Włoskie miasteczko oblężone przez turystów



Oblężenie Sirmione w Lombardii nad jeziorem Garda na północy Włoch. Do takiej sytuacji doszło w długi majowy weekend. Władze 7-tysięcznego miasteczka chcą wprowadzić ograniczenia dla turystów. W pierwszych dniach maja do miasteczka przyjechało o 40 tys. osób więcej niż w tym samym okresie przed rokiem. Mieszkańcy twierdzą, że sytuacja jest nie do wytrzymania. Burmistrz Luisa Lavelli rozmawiała na temat ograniczenia napływu turystów z przedstawicielami władz prowincji. Rozważa się pobieranie opłat od tych osób, które przybędą do Sirmione tylko na kilka godzin, bez noclegu.  
Fot. Freepik.com

## Fotomigawka



■ Prawdziwa dama jest świadoma, że „jak cię widzą, tak cię piszą”... Fot. Apolinary Klonowski, pozuje kotka o imieniu Kotka